Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען

הייגט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 112/16112	Łódź, Sroda 15 maja 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך, ה אייר תרפ"ט	Nr. 112/16112

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

אויסלענדישע פעסער ווערען נישט ביליגער

ווארשא, 14 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) דער פינאנץ-מיניסטער מאטשעשעווסקי האט זיך אפגעזאגט צו אונטערשרייבען די פער-ארדנונג וועגען פערקלענערען דעם פרייז פון אויס-לענדישע פעסער, אזוי אז א'אויסלענדישער פאס וועט קאסטען, ווי ביז איצט 250 זלאטעס.

די ידיעות וועגען רעדוקציעס אין מלוכה-בודזשעט און שטייער-הנחות

ווארשא, 14 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) אלע ידיעות וועגען די רעדוקציעס אין מלוכה-בודזשעט, וואס זאל בעטרעפען 500 מיליאן זלאטעס, האבען זיך דערווייל נאך נישט בעשטעטיגט.

דאס זעלבע איז אויך מיט די ידיעות וועגען פערשידענע שטייער-הנחות.

מארשאל פילסודסקי אין ווילנע

ווילנא, 14. (טעלעפאניש).

דער מארשאל פילסודסקי איז היינט אנגעקו-מען קיין ווילנא, וואו עס איז איהם אויף דער באהן געמאכט געווארען א פייערליכער קבלת פנים.

צוזאמען מיטן פולקאווניק גאנטשעראווסקי איז ער אפגעפאהרען אין רעפרעזענטאנץ-פאלאץ, וואו ער וועט פערברענגען עטליכע טעג.

זיין בעזוך אין ווילנא טראגט א פריוואטען כא-ראקטער.

„צעפעלין" פליהט ווידער

בערלין, 14. (אטע). מארגען פריה לאזט זיך די לופט-שיף „גראף צעפעלין" אוועק אין א נייער רייזע איבער דעם אטלאנטיק.

אין דער ראזיגער רייזע נעהמט אנטייל אגם פאסאזשיר דער בעקאנטער לופט-פליהער ווילקינס, וועלכער האט דורכגעמאכט א פליה איבער דעם צפון-פאל.

אין אויסערן-מיניסטעריום האט זיך געענדערט דער קורס לגבי דער פרעסע

ווארשא, 14. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט).

דאס אויסערן-מיניסטעריום איז ביז איצט גע-ווען דאס איינציגע ארט, וואו די גאנצע פרעסע, נישט קוקענדיג אויף קיין פאליטישע איבערצייגונגען איז אביעקטיוו בעהאנדעלט געווארען.

איצט מיט דער ענדערונג אויפן אמט פון פרעסע-שעף האט זיך זעהר אויס די לאגע גע-ענדערט. נעכטען איז אין אויסערן-מיניסטעריום איינגעארדנט געווארען א פריהשטיק נאר פאר די פארשטעהער פון דער סאנאציע-פרעסע, קיין שום אנדער צייטונג און בעזונדערס די יודישע צייטונגען זענען נישט איינגעלאדען געווארען. ס'איז אויך אינטערעסאנט, אז אויף דעם פריהשטיק איז אנוועזענד געווען דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי. ס'געהען ארום קלאנגען, אז כזשאנאווסקי, וועלכער איז געקומען פון איטאליען האט בכלל בדעה איינ-צופיהרען אזא קורס אין אויסערן-מיניסטעריום.

א גאנצע שטאט יודען מאכט דער שטייער פאר בעטלער

ווארשא, 14. (טעלעפאניש).

נעכטען איז קיין ווארשא געקומען א דעלעגא-ציע פון קראסנאסטאווער קרייז און איבערגעגעבען וועגען דער טרויעריגער לאגע אין וועלכער עס גע-פינט זיך די דארטיגע יודישע בעפעלקערונג צו-ליב די אומגעהויער שווערע שטייער-לאסט. עס שטעלט זיך ארויס, אז די אויסמעסטונג פון שטייער פארן יאהר 1928 איז מיט 2—3 הונדערט מאל מעהר ווי פארן יאהר 1927. עס זענען בע-שטייערט געווארען מיט גרויסע סומעס ארימעלייט, וואס האבען נישט דעם טאג איבערצולעבען און אויב זיי זאלען דארפען בעצאהלען דעם שטייער, וואס מען האט זיי געשטעלט, קומט פיל פון זיי אויס צו נעהמען טארבעס און געהן איבער די הייזער.

צווישען די שטייער-צאהלער געפינט זיך א געוויסער מרדכי עטינגער א קאליקע א לאמער אויף ביידע פיס, שטעהט אין מארק מיט א קעסטעל אויף וועלכען ער פערקויפט עטליכע שטיקלעך וויך און ציהט דערפון זיין חיונה.

די טעג האט דער פיהרער פון דער עקזעקו-ציע-אפטיילונג ערקלערט, אז אויב מען וועט ביז דעם 15-טען נישט אריינטראגען דעם שטייער וועט ער קומען דעם 16-טען און וועט פון דער גאנצער סחורה מאכען טיסט.

א יוד אומגערעזן דערשאסען א גראף

לעמבערג, 14. (טעלעפאניש).

פון בראד מעלדעט מען, אז דער יודישער נוטס-בעזיצער אהרן וואליצער פון רובנא איז גע-קומען צום גראף קרושעווסקי וועגען עפעס א גע-שעפט. ביים גראף איז ראן גראד געווען א פער-ריילונג און עס זענען געווען פיל געסט. וואליצער האט געזעהן אויפ'ן טיש ליגען א רעוואלווער און נעפרעגט דעם גראף צ ידער רעוואלווער איז אנגע-לאדען, בעקומען דעם ענטפער, אז נישט, האט וואליצער אנגעהויבען מאניפולירען מיטן רעוואל-ווער. פלוצלונג האט דער רעוואלווער אויסגעשאסען און די קויל האט געטראפען דעם גראף קרושעווסקי וועלכער איז אויפ'ן ארט געפאלען א טויטער. וואליצער איז באלד אוועק אין פאליציי און זיך איבער-געגעבען אין די הענד פון דער מאכט. אלע געסט, וואס זענען געווען אויף דער פערוויילונג זאגען עדות אז דער מקרה איז געשעהען אומגערן.

זיצונג פון דער האנ-דעלס-קאמער

ווארשא, 14 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען א פלענאר-זיצונג פון דער האנדעלס-קאמער אונטער דעם פארזיץ פון דעם געוו. האנדעלס-מיניסטער קלאר-נער, וועלכער האט געהאלטען א לענגערען רע-פעראט וועגען דער האנדעלס-לאגע אין יאהר 1928 און אין ערשטען קווארטאל פון 1929.

נאך דער דיסקוסיע זענען אנגענומען גע-ווארען א רייה פאסטולאטען פון פערשידענע ווירט-שאפטליכע קרייזען.

ענטדעקט די אטענטעטער אויף וואלדעמאראס'ן

בערלין, 14 (אטע). „טעמפא" גיט אן א ידיעה פון שאוועל, אז די אנפאלער אויף וואלדעמאראס'ן זענען ענטדעקט געווארען. זייערע נעמען זענען: וואסיליוס, בלאטא, אווידיוס און גודעליוס.

דער אפיציר לאבוויס, וועלכער איז נעכטען ארעסטירט געווארען איז א מאיאר פון גענעראל-שטאב. די אנפאלער געהערען צו דער סטודענטן ארגאניזאציע „אנשרא".

קאוונע, 14. (אטע) די ארעסטען אין צוזא-מענהאנג מיטן אטענטאט אויף וואלדעמאראס'ן הערען נישט אויף. ביז איצט זענען ארעסטירט גע-ווארען אנ'ערך דריי הונדערט פערזאן.

אויף דער ספעציעלער פארערונג פון וואל-דעמאראס'ן זענען אוועקגעשטעלט געווארען פיר-פאך פערשטארקטע וואך-פאסטענס אויף דער פויליש-ליטווישער גרעניץ.

נייער שעף פון פרעזידיום פון מיניסטארען-ראט

ווארשא, 14. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט).

אלס שעף פון פרעזידיום פון מיניסטארען-ראט איז בעשטימט געווארען דער ביז-איצטיגער דירעק-טאר פון פאליטישען דעפארטאמענט ביים אינערן-מיניסטעריום פולקאווניק פאטשארקאווסקי.

אויפ'ן אמט פון דירעקטאר פון פאליטישען דעפארטאמענט איז בעשטימט געווארען פולקאוו-ניק סטאמיראווסקי אנ'אקטיווער טוער בעת דער מאי-איבערקעהרעניש.

אכטונג, פריזיער-ארבייטער!

מיטגלידער און נישט-מיטגלידער, יונגענדליכע און עלטערע!

היינט, מיטוואך, דעם 15 מאי פינקטליך 8 אין אווענד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל אויף פיעטריקאווער 79

א פערזאמלונג

וועגען די גרויסגעשטעלטע פאדערונגען צו די מייסטער און וועגען פער-טיידיגען אונזערע גערעכטע פאדערונגען.

די פערוואלטונג.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 47 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער אונפערגעס-ליכער און טרייער פאטער און ברודער

נ. ע. משה דוד גאלדשטיין (מעיר זעלעוו)

די לויה קומט פאר היינט, מיטוואך, 12 א זייגער בייטאג פון שפיטאל אויף לעשנא 15, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

שבועה דאורייתא.

דאנערשטאג, דעם 16-טען מאי ד. י. 9 א זייגער פריה וועט דער האלץ-סוחר ה'

אברהם אליהו טייך, דרעוונאווסקא 9

אפגעבען א שבועה בעם מורה הוראה ר' פינטשע לוריע פולנאצנע 12 צוליב א סכסוך מיט ה' בערל טשערניאקאו.

אלע האלץ-סוחרים, בעקערס און קאנדיטארס ווערען גע-בעטען צו קומען בעוואוינען די שבועה.

בערל טשערניאקאוו, פולנאצנע 13.

ערקלערונג.

צוליב דער איינזייטיגער האנדלונג פון גרעס-טען טייל פערוואלטונגס-מיטגלידער פון בעקער-מייסטער-פעראיין, ווסכאדניא 57, אין דעם קאנ-פליקט צווישען מיר און דעם שלעגער משה לאסטמאן, בין איך געצוואונגען פון דעם דא-זיגען פעראיין ארויסצוטרעטען.

מיט אכטונג קלמן צווילינג.

ערקלערונג!

די געריכטס-שבועה צווישען אונז איז אויף א פרידליכען אופן ערלעדיגט געווארען ביי הרב הארצשטארק

— פאנסקא 3 —

אליהו בערענשטיין,

יחיאל צוקערט.

שבועה דאורייתא.

צוליב א געלט-סכסוך וועט שווערען

משה פערדער פון זגערזשער 20

אין דער אלטשטעטישער שוהל היינט, מיטוואך דעם 15 מאי 10 א זייגער אין דער פריה.

מיט אכטונג שמואל ווארצעל.

מודעה ואזהרה מהראבינאט.

פאלגענדע יאטקעס זענען אהן השגחה

1) ישראל מאשקאוויטש, קאנסטאנטינער 8,
2) סטריקאווסקי און פולקע, זשעלאנא 2,
3) יעקעל קאלינסקי, באלוטער מארק 2,
4) איצק מאשקאוויטש, דאלנא 3,
5) משה מורשקעוויטש, דאלנא 9,
6) שיע סומריי, זגערזשער 80,
7) דוד הירש געלבארד, אלעקסאנ-דראווסקא 21 (רוג קעלבאך),
8) יעקל בענקעל, בזשעזשינער 58,
9) מענדל געלקאפ, בזשעזשינער 69,
10) אלע יאטקעס אין גאשטשיני דוואור,
11) הורטאווניקעס ליב סומריי און
12) שמואל קופמאן (נאוויסאנזש)

אויף די אלע איז נישטא קיין שום השגחה וועגען כשרות.

ועד הרבנים עם ועד הכשרות דפה.

7257

קלאנגען, אז דער איצטיגער פרעמיער
זאל בלייבען אויף זיין אמט ביז הערבסט

וואַרשא, 14. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין די פאָליטישע קרייזען גערהערט אַרום שטאַרקע קלאַנגען וועגען דעם, אַז דער איצטיגער פרעמיער שוויטאַלסקי וועט נאָר בלייבען אויף זיין אַמט ביז הערבסט.

ראַ זוועט דעם אַמט פון פרעמיער איבערנעהמען דער איצטיגער לייטער פון פינאַנץ־מיניסטעריום, פּולקאָווניק מאַטושעווסקי.

דער אַפּעל פון פרעזידענט הובער לטובת דער „אָרט"-קאַמפּיין

ניו־יאָרק. (יט"א) דער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען הערבערט הובער האָט, ווי באַקאַנט צוגעשיקט אַ טעלעגראַפישע בעגריסונג צום „אָרט"־באַנקעט מיט וועלכען עס איז געעפענט געוואָרען די „אָרט"־קאַמפּיין אין אַמעריקא. די בעגריסונג האָט פאָלגענדען אינהאַלט:

„איך ווינש הערצליך דעם בעסטען ערפאָלג און פולע מיטאַרבייט פון אַמעריקאַנער יורענטום פאַר דער אַקציע פון „אָרט" מיט'ן צוועק עקאָנאָמיש אויפצובויען די נויטליידענדע יודישע בעפעלקערונג אין מורח־אייראָפּא, גלייכצייטיג בעגריס איך אַלע אַנטיילנעמער פון „אָרט"־רעקאָנסטרוק באַנקעט, וואָס האָבען זיך פערזאַמעלט, כדי צו שטיצען דעם הומאַניטאַרען פראָגראַם פון זייער געזעלשאַפט.

באַנדיטען־אָנפאַל אויף יודישע סוחרים

קראקא, 14. (יט"א טעלעפאָניש) 10 פערמאַסקירטע באַנדיטען זענען אויפ'ן וועג פון יאַבלאָנקע פרישטאַק בעפאַלען 3 יודישע סוחרים און זיי שרעקליך געפּייניגט. אויך אַ פרוי, וואָס איז מיטגעפאָהרען אין דער פוהרמאַן זענען צושלאָגען געוואָרען. ביי אַלעמען צוזאַמען האָט מען צוגערויבט 24 זל. וועלכע זיי האָבען געהאַט ביי זיך, די סוחרים זענען פערוואונדעט. די פּאָליציי האָט דערוויל קיינעם נישט געכאַפּט.

קרבנות פון אונגאַרישען „נומערוס קלאַוזוס"
יודישע סטודענטען בעגאַנגען זעלבסטמארד

בודאַפּעשט. (יט"א) דער „נומערוס קלאַוזוס" געגען יודישע סטודענטען אין אונגאַרן האָט ווייטער געבראַכט צוויי קרבנות. צוליב ראָס נישט אָנקומען אויף די אונגאַרישע הויכשולען זענען פיל יודישע סטודענטען געצוואונגען צו עמיגרירען קיין איטאַליען, וואו זיי שטודירען אין גרויס עלענד און נויט אויף די דאָרטיגע הויכשולען.

אין מילאַן זענען צוויי יודישע סטודענטינס פון אונגאַרן בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. די סיבה פון זעלבסטמאָרד איז געווען הונגער און נויט.

סאָוויעטישער דאָרפס־ראַט פערפאָלגט יודישע פויערים

מאָסקווע, (י.ט.א.) דער דאָרפס־ראַט פון סוויאַטסק, בריאַנסקער גובערניע, האָט איצט אָנגעהויבען אַ סיסטעמאַטישען קאַמף געגען די יודען פון דעם דאָרף און בעמיהט זיך זיי צו פערפאָלגען אויף פערשידענע אופנים.

די לאַנדווירטשאַפטליכע סעקציע פון דעם דאָרפס־ראַט האָט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַז די בהמות פון די יודען זאָלען אויסגעטיילט ווערען אין אַ בעזונדערע סטאַדע און זאָלען געפּאַשעט ווערען אויפ'ן חשבון פון זייערע אייגענטימער. אויף אַן'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דעם דאָרף איז אויך אַריינגעטראָגען געוואָרען אַ פאָרשלאַג, אַז די יודישע ביבליאָטעק אין דאָרף זאָל פערמאַכט ווערען.

דער סעקרעטאַר פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי־גרופּע אין דאָרף בעמיהט זיך, צו בעקעמפען די דאָזיגע אַנטי־יודישע פערזוכען פון דאָרפס־ראַט, אַ צאָהל מיטגלידער פון ראַט האָבען אָבער ערקלערט, אַז זיי וועלען זיך נישט אונטערגעבען, און וועלען די פראַגע וועגען איזאָלירען די יודישע בהמות אַוועקשטעלען אויף אַ פערזאַמלונג פון אַלע פויערים פון דאָרף.

די וואַנדערשוץ־טעטיגקייט פון „הילפס־פעראיין"
אין דייטשלאַנד

בערלין, (יט"א).

פון בעריכט פון דער וואַנדער־שוץ־אָפּטיילונג ביים „הילפס־פעראיין" פון די דייטשע יודען" איז צו זעהען אַז אין משך פון יאָהר 1928 האָבען די אינפאָרמאַציע־ביוראָן אויפ'ן שלעזישען באַהנהאָף אין בערלין בעדינט 29,693 דורכוואַנדערער אין דער צאָהל 10,049 נישט־יודען. די אונגליקליכע רוסישע עמיגראַנטען, וועלכע וואַרטען זייט דעם יאָהר 1923 אין ברעמען און האַמבורג אויף אַ וויזע אין די פעראייניגטע שטאַטען ווערען די גאַנצע צייט אונטערשטיצט דורכ'ן הילפס־פעראיין.

אַ דייטשער „געלעהרטער",
וואס פעררופט זיך אויף לודענדאָרפ'ן און די „פּראָטאָקאָלען" פון די „זקני־ציון"

בערלין. (י.ט.אַ.) די טעג איז ערשינען אַ בוך פון דעם דירעקטאָר פון היגיעניש אינסטיטוט אין לייפּציג געהיים־ראַט פּראָפ. ד"ר וואַלטער קרוזע א. נ. „די דייטשען און זייערע פעלקער־שכנים", אין וועלכער ער גיט כלומר'שט אַ „נייע טעאָריע פון דער אַנטראָפּאָלאָגיע, פעלקער־ און שטאַמקונדע".

צוו. אַנד. רעדט פּראָפ. קורזע אין זיין ווערק וועגען דער יודישער בעוועגונג צו פערכאַפּען די וועלט־הערשאַפט, שטיצען די איצטיגע רעגירונגען א. אַ. וו. דערביי פעררופט זיך דער „געלעהרטער" אַנטראָפּאָלאָג אויף פערעפענטליכונגען פון גענ. לודענדאָרף, אויף די „פּראָטאָקאָלען פון די זקני־ציון" און עהנליכע „וויסענשאַפטליכע" דאָקומענטען דער אַנטיסעמיטישער „מומחה" אין דער יודען־פראַגע ווייס צו דערצעהלען, אַז די יודען אַרבייטען שוין אַ לאַנגע צייט אויף אַ פערשווערונג געגען די יסודות פון דער דייטשער פּאָליטיק און פאָלקס־עקזיסטענץ

2,400 נייע סערטיפיקאַטען קיין ארץ־ישראל

ירושלים, 14 (יט"א טעלעגראַפיש) די רעגירונג האָט בעשלאָסען אַרויסצוגעבען 2400 נייע סערטיפיקאַטען אויפ'ן לויפענדען האַלב יאָהר.

אַ טרויער־אָוונד
צום אָנדענק פון בעסטיאַליש ערמאָרדעטען יודישען פילאָזאָף גריגאָרי איטעלסאָן

בערלין. (יט"א) אַ גרופּע פערזענליכע פריינד איז זיך די טעג צוזאַמענגעקומען, כדי צו בעערען דעם אָנדענק פון יודישען פילאָזאָף גריגאָרי איטעלסאָן, וואָס איז מיט דריי יאָהר צוריק געפאַלען אַ קרבן פון אַ בעסטיאַלישען אָנפאַל פון האַקענקרייצלער. אין דעם געדענק־אָוונד האָבען זיך בעטייליגט און אַרויסגעטרעטען מיט רעדעס דער פּאָרזיצער פון פערבאַנד פון רוסישע יודען אין בערלין ד"ר יעקב טייטעל, פּראָפ. פראַנץ אָפּענהיים, דער בעריהמטער שאַכמייסטער און דענקער דר. עמנואל לאַסקער, דר. שוואַרץ, דר. אַלפּערין קלעע און אַנדערע.

די רעדנער האָבען געגעבען אַ בילד פון דער גרויסער פערזענליכקייט פון פערשטאָרבענעם און זיינע ריזיגע פערדינסטען פאַר דער לאָגיק און מאַטעמאַטיק.

דער ריכטער אַרנאָ נאָרעל האָט געלעזען געדיכטען צום אָנדענק פון פערשטאָרבענעם. צום סוף זענען אויסגעפיהרט געוואָרען עטליכע מוזיק־נומערן.

די יודישע לאַגע אין רומעניען בעסערט זיך

בוקאַרעשט. (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 10־יעהריגען יובילעאום פון פעראייניגען אַלט־רומעניען מיט בוקאָווינע און בעסאַראַביען, זענען אין די יודישע שוהלען פאָרגעקומען תפילות צום אָנדענקען פון די קריגס־געפאַלענע סאָלדאַטען.

די „אָסט־יודישע צייטונג", וואָס ווערט אַרויסגעגעבען אין טשערנאָוויץ דורך סענאַטאָר דר. מאַיר עבנער, פערעפענטליכט אַן אַרטיקעל וועגען דער איצטיגער לאַגע פון די רומענישע יודען. דער מחבר שטעלט פעסט מיט צופרידענהייט, אַז די איצטיגע לאַגע איז בעסער ווי בעת דעם ליבעראַלען רעזשים. הגם נישט אַלע יודישע האָפנונגען זענען ערפילט געוואָרען, דאָך קען מען זיך ריכטען אויף ווייטערע פאָרטשריטען. די רעכטליכע זיכערהייט פון דער יודישער בעפעלקערונג איז געוואָרען גרעסער. אין פּאַרלאַמענט עקזיסטירט אַ ערטרעגליכע אַטמאָספערע אין וועלכער מען קאָן האָפען, אויף דער ערפילונג פון די וויכטיגסטע יודישע פאָדערונגען.

יודען — ענדיגט דער מחבר — האָבען פונקט ווי אַלע אַנדערע מלוכה־בירגער אַ לעבהאַפטען אינטערעס פאַר עקאָנאָמישען און קולטורעלען אויפשוואונג פון לאַנד.

אַגראַ־דזשאַינט און „אָרט" בויען געביידעס אין קערטש פאַר יודישע אַרבייטער

מאָסקווע (יט"א) אין דער שטאָט קערטש, וואו עס איז פערהאַן אַ מעגליכקייט איינצואָרדנען העכער צעהן טויזענד דעקלאַסירטע יודען אַלס פאַבריק־אַרבייטער, ווערען איצט אויסגעבויט היימען פאַר די יודישע אַרבייטער, וואָס קומען אַן פון די קליינע שטעטלעך אין אוקראַינע און ווייס־רוסלאַנד.

אין קערטש איז פערהאַן אַ גרויסע מעטאַל־פאַבריק, אַן'אָבטיילונג פון דער מעטאַל־פאַבריק אין בריאַנסק. אין דער דאָזיגער פאַבריק אַרבייטען איצט בלויז 3000 אַרבייטער, די פאַבריק קען אָבער געבען בעשעפטיגונג ביז פופצעהן טויזענד אַרבייטער, דער „קאָמועט" האָט דערפאַר איצט אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן ווי אַזוי עטליכע טויזענד דעקלאַסירטע יודישע יוגענדליכע אַרבייטער זאָלען קאָנען אָנגענומען ווערען אין דער פאַבריק, פערוואַנדלענדיג אַזוי אַרום די פאַבריק אין אַ פּלאַץ, וואו די גרעסטע טייל אַרבייטער וועלען זיין יודען.

כדי דורכצופיהרען דעם ראַזיגען פּלאַן איז נויטיג, אַז די אָנגעקומענע יודישע יוגענדליכע פון די שטעטלעך זאָל זיך פריהער ספּעציאַליזירען. עס זענען דעריבער איצט איינגעאָרדנעט געוואָרען ביי דער פאַבריק ספּעציעלע פאַכקורסען וועלכע וועלען בעזוכט ווערען בלויז פון דעקלאַסירטע יודישע יונגלעך און מיידלעך, וואָס וועלען זיך לערנען די אַרבייט אין דער פאַבריק, דאָרט וואוינען און גלייך בעקומען אַ מינימאַלען געהאַלט פאַר דער צייט, וואָס זיי וועלען אַרבייטען אַלס שילער, ביז זיי וועלען קענען אָנגענומען ווערען אַלס פולשטענדיגע קוואַליפיצירטע אַרבייטער.

דער „אַגראָ־דזשאָינט" און דער „אָרט" האָבען איצט אָנגעהויבען איבערבויען אַ צאָהל געביידעס ביי דער פאַבריק פון זיי צופּאַסען אַלס וואוינונגען פאַר די יודישע אַרבייטער.

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.
אייגענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: הקלאַרקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע פיס. גאַרטעלען א. ז. וו.
עמפּפאַנגט פון 5—7 אין אָוונד

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע זון. אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

דאָנערשטאָג, דעם 16-טען מאַי ד. י. 9 אַ זייגער אין אָוונד וועט אין אייגענעם לאָקאַל פאָרקומען די
פאָרוואַהל־פערזאַמלונג
די מיטגלידער ווערען געבעטען פּינקטליך צו ערשיינען.
מיט אַכטונג
די פאָרוואַהל־קאָמיסיע
ביי דער געז. „לינת הצדק"
צעגעלניאַנאַ 53.
7205

באַרדיני
פּיעטריקאָווער 31
איך מאַך בעקאַנט מיין געעהרטער קונדשאַפט, אַז איך גיב ווידער אַרויס געשמאַקע
מיטאָגען | אָוונדברויטען
פון 2 זל. אָן | פון 1 זל. אָן
מיט אַכטונג ה. באַרדיני
פּיעטריקאָווער 31, טעל. 14-31

עס ווערט מעהר נישט געטאַנצט
אין זאַל פּאָלודניאָוואַ 10.
היערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז דינסטאָג, דעם 21. מאַי ווערט געעפענט אין מיין זאַל פּאָלודניאָוואַ 10
אַ כשר'ער רעסטאָראַן
אָנגעפיהרט פון ערשטקלאַסיגע תּכלית. ס'ווערט אַרויסגעגעבען טעגליך היימישע געשמאַקע מיטאָגען צו צוגענגליכע פּרייזען.
בעמערקונג: עס ווערט אָנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות, באַנקעטען א. אַ. וו. אויך קענען זיך מעלדען קוואַליפיצירטע קעלנערינס.
מיט אַכטונג דניאל פרידוואַלד.

נור אין דער בעוואוסטער פירמע פון דער אייזען־מעבעל־פאַבריק
I. B. WOŁKOWYSKI שענקיעוויטש 3/5
פאַבריק־לאַגער: נאַרוטאָוויטשאַ (דזיעלנאַ) 11, טעל. 37-70

איז: אַ מביליגסטען מבעסטען מבעקוועמסטען
און דער גרעסטער אויסוואַהל
כ'בעזיץ אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון מעטאַל־ניקעל־בעטען, פעלד־בעטען, מעטאַלאָווע פּאַטענט „פּערפעקט" גאַראַנטיע 5 יאָהר, קינדער־וועגעלעך די נייעסטע פאַסאָנען, לעזשאַקעס, וואַש־טישען, סערוויזען, ווישימאַטשקעס, אייז־קיסטען
איך באָרג אויס בעטען אויף זומער־וואוינונגען.

Dr. med. ALBERT GOTLIB
פּיעטריקאָווער 26, טעל. 50-77.
אַקושער און ספּעציאַליסט פון פרויען־קראַנקה,
נעהמט אָן פון 4 ביז 7 אָוונד.
1340

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּע (האָר־אויספאַל)
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד.

DYREKCJA
GIMNAZJUM MĘSKIEGO
Tow. Szerzenia Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród żydów
w Łodzi, pomorska 46/48
(פאַרהער אונטער ד. לייטונג פון ה' שווייצער ז"ל)
מאַכט בעקאַנט דאָס די איינשרייבונגען פון נייע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע טעגליך פון 9—2 נאָכמיטאָג.
די עגזאַמענס פאַנגען זיך אָן מיט לעקציאָנס־סיסטעם
מאָנטאָג ד. 20 מאַי ד. י. (י. אייר ש.ז.)

יאָר 7. — 15 מײַ 1929

„נייער פאָלקסבלאַט"

יאָר 7. — 15 מײַ 1929

פּראַגעז פון ערשטער וויכטיגקייט

די ווירטשאַפטליכע קריזיזן פאָדערן הילף, די פאָרם און אומפאַנג פון דער הילף ווענן אָנגעוויזן אין צעהנדליגער מעמאָריאַלען פון פערשידענע פערבאַנדן, אינסטיטוציעס, האַנדעלס־קאַמערן א. א.

אויך דער אַמעריקאַנער בעל יועץ האָט גע־נומען אַ וואָרט אין דער פראַגע. ער האַלט, אַז דאָס שטייער־סיסטעם מוז רעאָרגאַניזירט ווערן, די שטייערן דאַרפען פערקלענערט ווערן און זיי דאַר־פען גלייכמעסיגער און גערעכטמעסיגער פערטיילט ווערן; די מלוכה־הוצאות מוזען געקירצט ווערן; די אינוועסטיציעס מוזען אָפּגעשטעלט ווערן און דאַר־פען נישט געמאַכט ווערן אויפ׳ן חשבון פון די נאָר־מאַלע מלוכה־הכנסות.

די דאָזיגע פאָדערונגען זענען איינענטליך נישט ניי: זיי ווערן אַרויסגערוקט שוין זייט יאָהרען דורך די פאָרשטעהער פון די יודישע ווירטשאַפטליכע קרייזן, זיי זענען שוין אויפגענומען געוואָרען דורך אַ רייהע פּאָליטיקער, אָבער די דאָזיגע פאָדערונגען קענען אַדורכגעפיהרט ווערן אין לעבען נאָר אויף אַ געזעצגעבערישען אופן.

קירצען דעם בודזשעט קען נאָר דער סיים, פערקלענערן דעם בודזשעט קען דער פינאַנץ־מי־ניסטער, נאָר אין דעם פאַל, אויב די חודש־הכנסה איז קלענער, ווי די פאָראויסגעזעהענע אין בודזשעט.

אַפילו ערטיילען הנחות, צ. ב., ביים אומזאַץ־שטייער פון דעטאַיל־מסחר איז די רעגירונג נישט בערעכטיגט.

די ענדערונג פונ׳ם שטייער־סיסטעם קען אַ־דורכגעפיהרט ווערן נאָר דורך נאָוועליזירען אַ רייהע געזעצען (אומזאַץ־שטייער, מאַיאָנטקאָווע, וואָס איז נאָך ביז איצט נישט ליקווידירט; הכנסה־שטייער, ביי וועלכען דאָס פּויערטום איז צו שטאַרק פּריווילי־גירט; שטראָפען פאַר שטייערן א. אַז .וו. א. אַז. וו.) דער טיכטיגסטער סיים וואָלט דערביי געהאַט אויף אַ גוטען יאָהר אַרבייט.

דער איצטיגער מאָמענט רוקט אַרויס פיל וויכטיגע אויפגאַבען.

נעמען מיר למשל, די פּראַגע וועגען אויסבוי. די אויסבוי־פאָנדען פון „באַנק גאָספּ. קראַיאָוועגאָ" זענען אויסגעשעפּט, און די, וואָס וואַרטען אויף הלואות, כדי אויסצוענדיגען די שוין־אָנגעהויבענע בוי־אַרבייטען געפינען זיך אין אַ קאַטאַסטראָפאַל שווערער לאַגע און קענען די אַרבייטען נישט פער־ענדיגען. נייע קרעדיטען קענען בעשטימט ווערן נאָר אויפ׳ן געזעצגעבערישען וועג. דער פּראָיעקט פון ג. פּרעמיער באַרטעל איז פון סיים צוריקגעצויגען דער נייער געזעץ־פּראָיעקט, וואָס זועט פאָרגע־בייט דורך דער רעגירונג וועט אויך קענען רעאַלי־זירט ווערן נאָר אויפ׳ן געזעצגעבערישען וועג; אָ־בער אויב מען וועט אַפילו שוין איצט אָנהויבען אַרום איהם די אַרבייטען, וועט מען איהם קענען רעאַליזי־רען ערשט צום 1930 י.

ס׳דאַרף ערלעדיגט ווערן די פּראַגע וועגען נייעם האַנדעלס־אָפּמאַך מיט פראַנקרייך, וועלכער איז שוין ראַטיפיצירט געוואָרען דורכ׳ן פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט. דער דאָזיגער נייער אָפּמאַך איז פאַר אונז זעהר גינסטיג און וואָלט גוט געווירקט אויף דער פערבעסערונג פון אונזער האַנדעלס־בילאַנס.

אויף דער טאָג־אָרדנונג שטעהט נאָך אַ רייהע פּראַגען פון ערשטער וויכטיגקייט, אָבער שוין די אויסגערעכנטע בעווייזען, אַז מיר האָבען דרינגענד נויטיג אָנצוהויבען די געזעצגעבערישע אַרבייט פון אונזער פּאַרלאַמענט.

דאָס דאָזיגע בעוואוסטזיין ווערט אַלץ מעהר פערשפּרייט אין די פערשידענע שיכטען פון אונזער בעפעלקערונג.

פּ. ב.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

נעגעלניאַנא 25, טעל. 26-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענע־רישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנד־לונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

וואָקס פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָוו.

איטאַליענישער יוסטיץ-מיניסטער

וועגען דער רעליגיאָנס-פרייהייט אין איטאַליען

רוים. (יט"א) שטיצענדיג די אַריינגעטראָגענע געזעץ־פּראָיעקטען וועגען דער יורידישער לאַגע פון די נישט־קאַטוילישע רעליגיעס אין איטאַליען, האָט דער יוסטיץ־מיניסטער סיניאָר ראָקאָ ערקלערט, אין פאַשיסטישען פּאַרלאַמענט דאָס לויט די נייע געזעצען בעקומען די גייסטליכע פון די נישט־קאַטוילישע רעליגיעס די זעלבע רעכט ווי די גייסטליכע פון דער מלוכה־קירכע.

די גייסטליכע פון אַלע רעליגיעס טרעטען אַרויס אין די הייראַט־אַקטען אַלס מלוכה־בעאַמטע. אין די שולען קענען די נישט־קאַטוילישע שילער בעפרייט ווערען פון קאַטוילישען רעליגיאָנס־אונטער־ריכט. אַלע בירגער אָהן אונטערשיד פון רעליגיעס זענען גלייך פאַרן געריכט.

גוטע נעהמער אָבער נישט קיין געבער

ווידער אפגעשלעפט די ערטיילונג פון ערד-שטח פאַר איינשטיין

בערלין. (יט"א) די אַלמנה נאָך דעם פער־שטאָרבענעם גענעראַל־דירעקטאָר פון א. ע. ג. געהיימראַט דר. פעליקס דויטש האָט פערשריבען פאַר דער שטאָט־פערוואַלטונג אין בערלין איהר בעזיץ אין דער געגענד פון שרייבעראַו, וואָס רע־שטעהט פון אַ הויז און 40 מאָרג פּאַרק.

די שטיפטונג אויפ׳ן נאָמען „פעליקס דויטש־הויז" איז בעשטימט אַלס ערהאָלונגס־אָרט פאַר פערדינסטפולע פערזענליכקייטען אויפ׳ן געביט פון וויסענשאַפטליכע און גייסטיגע שאַפונג.

אויף דער לעצטער זיצונג פון בערלינער שטאָט־ראַט איז די שטיפטונג מיט דער צושטימונג פון די דייטש־נאַציאָנאַלע מיט דאַנקבאַרקייט אָנגענומען געוואָרען. דאַגעגען דער פאָרשלאָג וועגען שענקען דעם פּראָפ. אַלבערט איינשטיין אַ קליין גרונדשטיק איז נישט ערלעדיגט געוואָרען, ווייל די דייטש־נאַצ־יאָנאַלע האָבען געדראָהט צו העקאָמפּלעטירען די זיצונג.

ווי מען טיילט מיט האָבען די דייטש־נאַציאָנאַלע אָנגענומען דעם בעשלוס אונטער דעם דרוק פון איינגע עקסטרעמע אַנטיסעמיטען.

32,000 דאָלאַר פאַר די נויט-לײַדענדע יודען

אין בעסאַראַביען

פּאַריז, (י. ט. א.) די הויפּט־דירעקציע פון י.ק.א. האָט בעקומען פון אַרגענטינע אַ סומע פון 1,756 דאָלאַר פאַר דער הונגער־לײַדענדער יודי־שער בעפעלקערונג אין בעסאַראַביען. סך־הכל איז אין די יודישע קאָלאָניעס און שטעט אין אַרגענ־טינע געזאַמעלט געוואָרען פאַר דעם זעלבען צוועק 22,900 דאָלאַר.

דורך דער פערמיטלונג פון י.ק.א. איז אַרויס־געשיקט געוואָרען פאַר דער נויטלײַדענדער יודי־שער בעפעלקערונג אין בעסאַראַביען סך־הכל 32,140 דאָלאַר.

ענגלישע קעניגין דאנקט א יודישען פילאנטראפ

לאָנדאָן (יט"א) דער בעקאַנטער יודישער טאַבאַק־פאַבריקאַנט און פילאַנטראָפ בערנאַרד באַראָן, וועלכער האָט געשענקט 5000 פונט לטובת דעם שפּיטאָל אויפ׳ן נאָמען פון דער קעניגין מאַרי, האָט בעקומען פון דער קעניגין אַ דאַנק־בריף פאַר זיין פילאַנטראָפּישער שפענדונג.

די ירידה פון אונגארישן יודענטום

און די סמנים פון אנ׳אויפלעבונג

(אַ בריף פון בודאפּעשט)

שוין 60 יאָהר, אַז די אונגאַרישע יודען האָ־בען נישט אָפּגעהאַלטען קיין יודישע קאָנגרעסען זיי האָבען זיך אין זיי פּשוט נישט גענויטיגט. די יודען אין אונגאַרן האָבען נישט געפיהרט קיין ספּעציעלע יודישע פּאָליטיק. אין אונגאַרן זענען נישט געווען קיין נאַציאָנאַל־יודישע בעוועגונג און קיין נאַציאָנאַל יודישע פאָדערונגען. שוין הונדערטער יאָהרען, אַז די אונגאַרישע יודען האָ־בען זיך ערקלערט אַלס „מאַדיאַרען" פון „משה רבינו׳ס גלויבען". זיי זענען געבליבען פרומע יודען, אָבער זיי האָבען אָנגענומען די אונגאַרישע קולטור און די אונגאַרישע שפּראַך. די אונגאַרישע יודען, די גרויסע תלמודיסטען און וואויל־לער־נערס, בענוצען זיך נישט מיט קיין אַנדער שפּראַך ווי אונגאַריש. איך האָב אין אַ יודישער שטאָדט אין אונגאַרן געהערט אין אַ חדר ווי קליינע יונ־געלעך מיט לאַנגע פאות, אין יאַרמולקעס און אין בעקעשלעך, לערנען חומש מיט רש"י אין דער אונגאַרישער שפּראַך. אַ קלענער טייל פון די אונ־גאַרישע יודען קענען אויך דייטש. אָבער זיי בע־נוצען זיך דערמיט זעלטען. די אונגאַרישע יודישע אינטעליגענץ איז פולשטענדיג אַסימילירט און שמד׳ט זיך לאַנגזאַם אויס. די אייניקלעך פון די פרומע אונגאַרישע יודען מיט די לאַנגע בערד און פאות זענען שוין קריסטען.

ביז צו דער לעצטער מלחמה האָבען די יודען אין אונגאַרן געלעבט ווי אין אַ גן־עדן. זיי זענען געווען זעהר רייך, האָבען בעהערשט דעם האַנדעל און די פּרעסע, האָבען געהאַט גרויסע אינדוסטריען און גיטער, האָבען פערנומען הויכע רעגירונגס־שטעלעס און מיניסטער־פּאָסטענס האָ־בען בעקומען אַריסטאָקראַטישע טיטלען ווי, באַ־ראָן און ריטער, און פיל פּראָמינענטע יודען האָ־בען אַנטיילגענומען אין דער אונגאַרישער ליטע־ראַטור און קולטור אַלס דיכטער, פאָרשער און געלעהרטע. די אונגאַרישע מאַכטהאָבער האָבען דאַמאָלט אַנערקענט די פערדינסטען פון די יודען און האָבען אונטערשטיצט די יודישע אַסימילאַציע, וועלענדיג אַריינציהען די מיליאָן יודען אין דער צאָהל פון דער קריסטליכער אונגאַרישער בעפעל־קערונג. עס איז געווען אַזאַ פּאָליטישע טאַקטיק פון די דאַמאָלדיגע אונגאַרישע מאַכטהאָבער. ער־שטענס, האָבען טאַקע די יודען געבראַכט דעם לאַנד פיל נוצען. חוץ מיט זייערע ספּעציעלע פעהיגקייטען, וואָס זיי האָבען בערייכערט דאָס לאַנד, האָט טאַקע די צאָהל פון אַ מיליאָן יודען אַלס מאַדיאַרען פערגרעסערט דאָס אונגאַרישע פאָלק, וואָס דאָס האָט אין די דאַמאָלדיגע צייַ־טען פון נאַציאָנאַלע קאַמפּפען אין דער אַלטער עסטרייך־אונגאַרישער אימפּעריע געשפּילט אַ גרוי־סע פּאָליטישע ראָלע.

נאָך דער וועלט־מלחמה, אָבער, האָט זיך די לאַגע פון אונגאַרן און אויך פון די יודען אין גאַנצען געענדערט.

אונגאַרן איז אַרויס פון דער וועלט־מלחמה אַלס בעזיגטע מלוכה, און דער פרידענס־פער־טראַג פון טריאַנאָן האָט אָפּגעריסען פון אונגאַרן די פעסטסטע און בעסטע שטיקער לאַנד. אונגאַרן האָט פערלוירען די לענדער: סלאָוואַקיען, זיבענ־בירגען, קאַרפּאַטאָ־רוס, בורגענלאַנד און אַנדערע שטיקער לאַנד צו די ניי־געבויטע שכנ׳ישע לענ־דער. עס איז פון אונגאַרן נישט געבליבען קיין העלפט פון דעם וואָס זי איז געווען. די בעפעל־קערונג פון די אַוועקגענומענע לענדער איז נאַ־טירליך נישט געווען קיין אונגאַרישע, און מען האָט אונגאַרן נישט געטון קיין גרויסע עולה דער־מיט, וואָס מ׳האָט אָפּגענומען יענע פרעמדע לענ־דער, וועלכע אונגאַרן האָט אין פערלויף פון יאָהרהונדערטער פערכאַפּט פון די שכנים.

אָבער דאָס לאַנד איז דורך דעם אָפּרייסען זיך פון יענע פעלקער פעראָרימט געוואָרען. און אין דעם אומגליק האָבען די יודען די ערשטע געליטען.

אין יאָהר 1919 האָט זיך אין אונגאַרן אויפ־געהויבען אַ גרויסע בלוטיגע אַנטיסעמיטישע כוואַ־ליע מיט פּאָגראָמען, רויב און פּלינדער. די יודען זענען אַרויסגעשטויסען געוואָרען פון די רעגי־רונגס־שטעלעס, פון די אַמטען, פון די אינדו־סטריען און אונטערנעהמונגען. זיי זענען איבער־נאַכט פעראָרעמט געוואָרען.

דער גרעסטער קלאַפּ אָבער פאַר די אונגאַ־רישע יודען איז געווען די בעוועגונג פון דעם ראַסען־אַנטיסעמיטיזם. פריהער האָט די קריסט־ליכע בעפעלקערונג אין אונגאַרן געהאַט אַ פּאָלי־טישען אינטערעס, אַז די יודען זאָלען זיך אַסי־מילירען, שמד׳ען און זיך אויסמישען און אונטער־געהען אין דער לאַנדעס־בעפעלקערונג. איצט איז דין לאַגע געוואָרען אַנדערש. איצט דערלאָזט נישט די קריסטליכע בעפעלקערונג, אַז די יודען זאָלען זיך אַסימילירען אָדער שמד׳ען. זיי דאַרפען נישט מעהר די יודען, און פערלאַנגען אַז זיי זאָלען זיך בלייבען יודען, מיט אַ בעזונדערער יודישער קולטור און זאָלען זיך נישט מישען מיט די מאַדיאַרען.

אין אונגאַרן ווערען איצט אַסימילירטע יודי־שע מאַדיאַרען, און אַפילו גע׳שמד׳טע יודען, מעהר פערפאָלגט ווי אַלט־פרענקישע יודען מיט בערד און פאות. און אָט צוליב דעם ראַסען־אַנ־טיסעמיטיזמוס האָט די אַנטיסעמיטישע רעגירונג אין אונגאַרן געשאַפען דעם נומערוס קלאַוזוס־גע־זעץ (פּראָצענט־נאָרמע), אַז אינטעליגענטע יודישע יונגעלייט זאָלען נישט טאָרען שטודירען אין די אוניווערזיטעטען. אַז די יודישע יוגענד און אינ־טעליגענץ ווערט אויסגעשלאָסען פון שטודיום, איז שוין אין פאָראויס זיכער, אַז די יודען וועלען נישט קענען פערנעמען קיינע רעגירונגס־אָדער בעאַמטען־שטעלען, וועלען נישט קענען פערנעמען ערטער אַלס אינזשעניערען, דאָקטוירים, אַדוואָ־קאַטען, געלעהרטע, פאָרשער א. ד. גל. מיט איין וואָרט. דורך דער פּראָצענט־נאָרמע ווערען די יודען לאַנגזאַם אָבער זיכער אַרויסגעטריבען פון אַלע אינטעליגענטע פּראָפעסיעס און עס וועט זיי פערבלייבען בלויז דער האַנדעל מיט אַלטע קליי־דער, מעקלעריי א. ז. וו. דאָס ערגסטע אָבער איז, וואָס דורך דעם ראַסען־אַנטיסעמיטיזם ווערען די יודען אַרויסגעשטויסען פון קולטורעלען לעבען. וואָרים די יודישע אינטעליגענץ קען זיך דאָך נישט קולטורעל אויסלעבען מיט דער גמרא אָדער אַנדערע הייליגע יודישע ספרים פון די עלטער־זיידעס. נאַציאָנאַלע יודען פון אַנדערע לענדער האָבען שוין אָדער בעשאַפען אַ נייע יודיש אָדער נייע העברעאישע קולטור. אין אונגאַרן האָבען די יודען פון אַזאַ נייער יודישער קולטור אַפילו נישט געהערט. פאַר די יודען אין אונגאַרן עק־זיסטירט דאָס יודישקייט בלויז פון דער תורה, גמרא און אַנדערע רעליגיעזע ספרים. פון עפּעס אַנדערש ווייסען זיי נישט. דער עלטערער דור יודען איז ווירקליך פרום און לעבט מיט תורה־לערנען און גמרא. דער יונגער דור אָבער, וועל־כער ווערט אַרויסגעשטויסען דורכ׳ן עקאָנאָמישען געזעלשאַפטליכען און ראַסען־אַנטיסעמיטיזם פון דער אונגאַריש־מאַדיאַרישער קולטור, געפינט זיך ווי אויפ׳ן וואַסער און בלויז דער סאָציאַליזם און די פרייהייטס־בעוועגונג איז געבליבען פאַר דער יודישער אַרויסגעשטויסענער יוגענד־אינטעליגענץ.

האָט טאַקע אַ טייל פון דער יודישער יוגענד־אינטעליגענץ אין אונגאַרן געטראָפען דעם וועג צום סאָציאַליזם, און דאַדורך צו אַ צוקונפט. אָבער דער גרעסטער טייל פון די בירגערליכע יודישע קלאַסען איז דערווייל העגגען געבליבען אין דער לופטען, אָהן אַ באָדען אונטער די פיס און אָהן אַ הימעל מיט אידעאַלען איבער׳ן קאָפּ. און, ווי זאָגט אַ גוי׳ אַ ווערטעל: „יאַק בידאַ טאָ דאַ זשי־דאַ!". האָט מען זיך צוריק דערמאָנט אָן יודענ־טום און די אונגאַרישע יודען האָבען איינבערופען אַנ׳אַלגעמיינעם יודישען קאָנגרעס, אום צו בעראַטען זיך וועגען דער טרויעריגער לאַגע.

דער קאָנגרעס שיינט צו זיין אַ זעהר וויכ־טיגער און פון זיינע בעשלוסען וועט אָפּהענגען די מאַטעריעלע און קולטורעלע עקזיסטענץ פון די אונגאַרישע יודען.

דאָס קעכטישע קריכען פון די אַסימילאַנטען וועט זיי, נאַטירליך, גאָר נישט נוצען, און יודען וועלען בלייבען יודען און נישט „מאַדיאַרען".

מ—ת.

ניי'ער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבען

ניי'ער פאָלקסבלאַט

15 מיטוואָך — ה — אייר תרפ"ט

מאַי
זון-אויפגאַנג 3.43
זון-אונטערגאַנג 7.22

די נעכטיגע זיצונג פון שטאָט-ראַט
אַ רעזאָלוציע וועגען דער איצטיגער קאַטאַסטראָפאַלער לאַגע

(—) ביים אָנהויב פון דער נעכטיגער זיצונג פון שטאָט-ראַט האָט ראַט פּרעזידיום פאָרגעלעגט אַ רעזאָלוציע וועגען אַ רעפּעשע צום קראַנקען שטאָט-פּרעזידענט מיט וואונשען, אַז ער זאָל שנעל געזונט ווערען. דער פאָרשלאַג איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען.

ראַן האָלט פרעזעס האַלצנרעבער אַ גרויסע רעדע וועגען, דער שווערער סיטואַציע, וואָס האָט זיך געשאַפען פאַר דער לאָדזער זעלבסטפערוואַלטונג אין דער צייט פון איצטיגען ווירטשאַפטליכען קריזיס, ,רער פרעזעס ווייזט אָן, אַז די לאָדזער סאָציאַליסטישע שטאָט-פערוואַלטונג איז שטיפמוטעריש בעהאַנדעלט געוואָרען דורך די מאַסגעבענדע אָרגאַנען. און רעריבער מוז דער מאַגיסטראַט און שטאָט-ראַט אַליין געפינען מיטלען ווי-אַזוי איבערצוטראָגען דעם קריזיס און בעשעפטיגען די לאָדזער אַרבייטסלאָזע. דער פרעזעס ווייזט אָן אויף דער גרויסער נויט צווישען די אַרבייטער-מאַסען, אויף די אָפּטע זעלבסטמאָרדען פון גאַנצע פאַמיליעס און יוגענטליכע און קומט צום אויספיהר, אַז דער שטאָט-ראַט מאָר צו דעם נישט זיין גלייכגילטיג און אָנ-נעהמען מיטלען צו דעם צוועק לעגט ער פאָר צו-געבען דעם מאַגיסטראַט דאָס רעכט צו מאַכען רעדוקציעס אין זיין אַנגענומענעם פּוּדושעט, כדי צו האָבען געלד-מיטלען אויף בעשעפטיגען אַר-בייטסלאָזע. ווייטער לעגט פאָר דער פרעזעס צו רעדוצירען די רעפּרעזענטאַנץ-פּאָזיציעס פאַר'ן פּרע-זידיום פון שטאָט-ראַט אויף פופציג פּראָצענט, און שטרייכען די פּאָזיציע אויף אַרויספאָהרען קיין אויס-לאַנד פאַר די מיטגלידער פון שטאָט-ראַט-פּרעזי-דיום.

ביידע פאָרשלאַגען זענען איינשטימיג אָנגענו-מען געוואָרען.

ראַן האָט ראַטמאַן אַנדרושעיאַק (פּ.פּ.ס.) גע-האַלטען אַ רעדע וועגען דער קאַטאַסטראָפאַלער פינאַנציעלער לאַגע פון לאָדז און נאָמען פון די פּראַקציעס פּ.פּ.ס., דייטשע אַרבייטס-פּאַרטיי, „בונד" און פּועלי-ציון אַריינגעטראָגען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

די שווערע פינאַנציעלע לאַגע, וועלכער עס לעבט איבער כמעט גאַנץ איראָפּא האָט אויך שווער געטראָפען דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען פון פּוילען, אַלס רעזולטאַט דערפון האָבען מיר היינט אין פּוי-לען אַ קריזיס און אַרבייטסלאָזיגקייט, וועלכער איז בעזונדערס שאַרף אין אַרבייטענדיגען לאָדז.

דער לאָדזער פּראָלעטאַריאַט וועלכער לעבט, צוליב די אומגעהויער קליינע פערדינסטען, אין בעדינגונגען פון כראָנישען הונגער און נויט, איז איצט געבליבען שטעהען פאַר גרויסע שוועריגקייטען, וואָס בעדראָהען זייער עקזיסטענץ. די ראָזיגע סיטואַציע האָט זיך אין אַ גרויסער מאָס אָפּגערופען אויף דער אַרבייט. פון דער לאָדזער זעלבסטפערוואַלטונג.

די אָפּגעשוואַכטע צאָהלונגס-פעהיגקייטען פון לאָדז האָט אין אַ בעדייטענדער מאָס גורם געווען געוועזען רערצו, אַז ס'האָבען זיך פערקלענערט די נאָרמאַלע שטאָטישע הכנסות, וואָס זענען נויטיג צו דעקען די בעדערפענישען פון דער שטאָט.

די פּאָרטזעצונג פון די קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען, דער בוי פון די אַרבייטער-הייזער א. אַ. וו. קען נישט צושטאַנד קומען צוליב דעם, וואָס די רעכענונג אויף די ראָזיגע אינוועסטיציעס איז גע-ווען פאָרגעזעהען אין דער פאָרם פון הלוואות, וועל-כע זענען אומעגליך צו בעקומען צוליב'ן מאַנגעל פון פערשטענדניש מצד די מאַכט-אָרגאַנען, וועלכע בעהאַנדלען שטיפמוטעריש די שטאָט לאָדז.

אַלס פּועל-יוצא פון אַזאַ בעציהונג איז אין לעצטען מאָמענט נישט רעאַליזירט געוואָרען אַ גרע-סערע אויסלענדישע הלוואה וועלכע וואָלט מעגליך געמאַכט אַ נאָרמאַלע ענטוויקלונג פון די אָנגעהויבענע אינוועסטיציע-אַרבייטען און דערביי געגעבען ברויט פיל טויזענדער אַרבייטער.

נישט-קוקענדיג אויף די מעהרמאָליגע הבטחות וואָס זענען געגעבען געוואָרען דער לאָדזער זעלבסט-פערוואַלטונג, אַז זי וועט בעקומען אַ הלוואה פון 6 מיליאָן דאָלאַר, האָט אונזער שטאָט פּאַראַיאָהרען בעקומען קוים אַ דריטעל פון דער סומע און אין לויפענרען יאָהר נאָר 300 טויזענד זלאָטעם. הער-ביי איז דורך דער אויפזיכטס-מאַכט נישט בע-שטעטיגט געוואָרען דער בעשלוס פון שטאָט-ראַט, וועגען איינפיהרען דעם קאַנאַליזאַציע-שטייער, וואָס וואָלט געקענט רעקען געוויסע אינוועסטיציע-אויס-גאַבען.

די זאַכלאַגע האָט דערפיהרט דערצו, אַז נישט נאָר וואָס דער לאָדזער מאַגיסטראַט קען נישט קומען צו הילף די טויזענדער הונגעריגע אַרבייטס-לאָזע, נאָר עס זענען אַפילו נישטאָ קיין מעגליכ-קייטען צו בעשעפטיגען די אַרבייטער וועלכע זענען אין פאָריגען יאָהר געווען בעשעפטיגט ביי די עפענט-ליכע אַרבייטען.

שטעהענדיג אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז דאָס פּער-זאָרגען די אַרבייטסלאָזע איז די פליכט פון דער רעגירונג און קען בשום אופן נישט איבערגעוואָר-פען ווערען אויף דער זעלבסטפערוואַלטונג, ער-קלעהרט דער לאָדזער שטאָט-ראַט, אַלס פאָרשטע-הער פון אַרבייטענדען לאָדז מיט זיין פולער פער-אַנטוואָרטליכקייט אַז ער וועט טון אַלץ, וואָס וועט נאָר ליגען אין זיינע כוחות און מעגליכקייטען, כדי צו שיצען די אַרבייטען פאַר'ן געשפּענסט פון נויט און הונגער, רעריבער רופט דער שטאָט-ראַט דעם מאַגיסטראַט אונטערצונעהמען אַלע מיטלען, כדי פּאָרטצוזעצען די אָנגעהויבענע אינוועסטיציע-אַר-בייטען און בעשעפטיגען אַ וואָס גרעסערע צאָהל אַר-בייטסלאָזע, ווי אויך צוצוגרייטען אַ פּלאַן, פון אַנ-אַקציע צו בעשפּייזען די הונגעריגע.

גלייכצייטיג פאָדערט דער שטאָט-ראַט פון דער רעגירונג, אַז מ'זאָל דעם לאָדזער מאַגיסטראַט אין דער נאָהענטסטער צייט געבען די נויטיגע קרעדיטען אויף צופיהרען די עפענטליכע אַרבייטען אין ברייטסטען מאַסשטאַב. פון דער רעגירונג ווערט אויך געפאָדערט אויסצוצאָהלען גענוגענדע אונטער-שטיצונגען פאַר די אַרבייטסלאָזע און טיילווייזע בע-שעפטיגטע און אָפּשטעלען די עקסמיסיעס ביז עס וועלען זיך איינשטעלען נאָרמאַלע אַרבייטס-בעדינ-גונגען.

די רעזאָלוציע איז אָנגענומען געוואָרען מיט די שטימען פון די סאָציאַליסטישע פראַקציעס ביי אָפּ-האַלטען זיך פון גאַנצען רעכטען לאַגער.

אַ גרויסע רעדע וועגען דער געשאַפענער לאַ-גע האָט אויך געהאַלטען ראַטמאַן האַלענדערסקי.

נאָכדעם ווי ס'זענען אָנגענומען געוואָרען איי-ניגע ענדערונגען און פערשידענע שטייער-פּראָיעס-טען איז די זיצונג געשלאָסען געוואָרען.

קאַטאַסטראָפאַלע לאַגע פון די טעקסטיל-אַרבייטער
עס ווערען מאַסענווייז רעדוצירט די אַרבייטער און די אַרבייטס-טעג

(2) עהערנעכטען איז פאָרגעקומען די אַלגע-מיינע פערזאַמלונג פון טעקסטיל-פעראיין, אָפּטיי-לונג אין לאָדז.

די פערזאַמלונג האָט געפיהרט סענאַטאָר דאַ-ניעלעוויטש. דאָס ערשטע וואָרט האָט גענומען דער פרעזעס פון הויפּט-פערוואַלטונג רעפּ. שטשער-קאָווסקי, וועלכער רעפערירט איבער דער קריטישער לאַגע פון די טעקסטיל-אַרבייטער, שטרייכט אונ-טער, אַז צוליב דעם, וואָס עס פעהלט ביי די אַר-בייטער די אחדות, קאָן דער קאַמף פאַר די אַר-בייטער-רעכט נישט ברענגען די געוואונשענע רעזול-טאַטען. אין דעם געזעץ וועגען פערזיכערען די אַר-בייטער אויפ'ן פאַל פון אַרבייטסלאָזיגקייט, עלטער און אינוואַלידענשאַפט, זענען פערהאַן אַ סך פעה-לערען, מען דאַרף זיך בעמיהען דעם געזעץ צו פערפּולען, פערבריטערען די אַקציע פאַר סאָציאַ-לע הילף.

ה' קושינאָוועק גיט דאַן אָפּ אַ בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פונ'ם פעראיין אין פערגאַנגענעם יאָהר. עס איז צו זעהן, אַז בעת'ן לעצטען טעק-סטיל-שטרייק האָט דער פעראיין אַרויסגעגעבען די שטרייקענדע 8,556 זל. אויף הילף. דער פעראיין האָט אינטערווענירט אין 301 סכסוכים צווישען אַר-בייטער און אַרבייטסגעבער. דער פעראיין צעהלט 5085 מיטגלידער.

נאָכדעם ווי די פערזאַמעלטע האָבען אויסגע-הערט צוטרוי דער אָפּטרעטענדער פערוואַלטונג און אויסגעוועהלט אַ נייע מיט סענאַטאָר דאַניעלע-וויטש בראש, איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָ-לוציע, אין וועלכער עס ווערט אָנגעוויזען, אַז דער קריזיס אין טעקסטיל-אינדוסטרי פערשטאַרקט זיך און פערברייטערט זיך, אַז עס ווערען מאַסענווייז רע-דוצירט די אַרבייטער און די אַרבייטס-טעג, עס וואַקסט די נויט צווישען די אַרבייטער-מאַסען; די פער-זאַמלטע שטעלען פעסט, אַז צו דער קאַטאַסטראָפאַ-לער לאַגע האָט געבראַכט די פּלאַנלאָזע פּראָדו-צירונג און טאַלאַנטלאָזע ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק; אַז עס דאַרף אַריינגעפיהרט ווערען אַ קאָנטראָל איבער דער פּראָדוקציע מיט'ן אָנטייל פונ'ם אַרביי-טער-קלאַס.

עס ווערט דאַן פעסטגעשטעלט, אַז די רעגי-רונג האָט נישט אונטערגענומען קיין שריט, דעם קריזיס צו לינדערען. די אַרבייטער ווערען גערופען צו בילדען אַנ'איינהייטליכען פראָנט צום קאַמף פאַר די אַרבייטער-אינטערעסען.

„אַ סעודה דאַרף מען מאַכען, ווי ס'געהער צו זיין"

אַזוי הערט מען אָפט רעדען וועגען דער גוט-געראָ-טענע סעודות מיט אויסגעצייכענטע מאַכלים.

ביים היינטיגען טאָג איז דאָס פראַווען וועלכע נישט איז פייערליכקייט אָהן מטעמים און משקאות אומבעגרייפליך.

ווי צופרידען זענען די יעניגע, וואָס מאַכען א סעודה בעת זיי וויסען פריהער וואָס פאַר אַ לויבען זיי וועלען בעקומען בעת די פעסט-רעדעס. אַזאַ גלענצענדער רעזולטאַט פון אַ גוט אַראַנזשירטער סעודה גיט זעהר אָפט דער בעוואוסטער עטקערס בורין, וואָס מ'קען צוריכטען לייכט און שנעל פון ד"ר עטקערס בורין-פּראָשעק. אַ סך מינים, אָנהויבענדיג פון די איינפאַכסטע ביז צו די בעסטע עטקערס בוריניעס, קענען בעפרידיגען אַפילו די גרעסטע פאָדערונגען פון פיינשמעקער. צום פעספער אויב ס'דאַרף שוין איינגאַנצען צופרידען צושטעלען, דאַרף מען אונבעדינגט האָבען עטקערס טאָרט אָ-רער קוכען, לויט די רייטליכע פאָרשריפט טעןפון ד"ר עטקער ,קען מען אָפּבאַקען אויף אַ לייכטען און פשוטען אופן דאָס בעסטע געבעקס. דאָס ביכעלע מיט ד"ר עטקערס פאָרשריפטען בעווייזט, דאָס רייטליכע און אָנגענעהמע צופּאַסען אין באַקען דורך די נאַטוראַל-פאַרבינע אילוסטראַציעס. אַלערליי גע-בעקסען צוגעריכט אויף ד"ר עטקערס באַק-פּו-ל-ווער, וואַקסט גוט, איז רעליקאַט און לייכט פער-דייליך. די גוטע פערדייאונג פונ'ם געבעקס איז אַנ' [illegible] מעלה פאַר פייערליכקייטען.

מאָרגען פערשטרייקען די פריזיער-אַרבייטער

(2) בשעתו האָט דער פריזיער-אַרבייטער-פעראיין (פּיטריקאָווער 79) און דער פעראיין פון די קריסטליכע פריזיער-אַרבייטער דערלאַנגט אַ מעמאָריאַל צו זייערע מייסטער מיט אַ רייה פאָ-דערונגען.

אַזוי ווי לעת עתה האָבען די פריזיער-מייס-טער אָפּגעשלעפּט מיט זייער ענטפער, און קיין תשובה נישט געגעבען, איז נעכטען 9 אין אָוועגד פאָרגעקומען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון ביידע צדדים פריזיער-אַרבייטער פעראיינען (מצד דעם יודישען פעראיין האָבען זיך בעראַטען די ה"ה ליבעסקינד, בייזער, גראָסמאַן) און עס איז בע-שלאָסען געוואָרען, אַז אַלע פריזיער-אַרבייטער, זאָלען פון מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 16 מאַי — וואַרפען די אַרבייט.

היינט, מיטוואָך, קומט פאָר אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון ביידע פריזיער-אַרבייטער-פעראיי-נען, וועגען בעשטעטיגען דעם בעשלוס.

אַ זוהן ענטלאָפען מיט זיין פאָטערס ווייב

(2) אַ געוויסער סטאַניסלאַוו רישקעוויטש איז אויפ'ן 60. יאָהר פון זיין לעבען, צום דריטען מאָל געוואָרען אַנ'אַלמן. אַזוי ווי ער האָט געהאַט אָפּגעשפּאָרט אַ ביסעל קאַפּיטאַל האָט ער צווישען די פאַבריק-אַרבייטערינס אָפּגעזוכט אַ געוויסע וולאַ-דיסלאַווא מאַנקאָווסקאַ, 20 יאָהר אַלט און איהר פאַרגעלעגט זיין אַלם הארץ און דאָס ביסעל אָפּ-געשפּאָרט געלד. דאָס מעדעל האָט מסכים געווען און דאָס פּאָר-פאָלק האָט חתונה געהאַט.

דאַרף זיך אָבער טרעפען. אַז דער 40-יעה-ריגער זוהן פון ראָשקעוויטש'ן איז צו דער זעלבער צייט אויך געוואָרען אַ אַלמן און בעקומען צום פאָטער און זיך בעזעצט ביי איהם. צווישען זוהן און דער יונגער שטיף-מאַמע האָבען זיך באַלד פערקניפּט ענגע בעציהונגען. דער פאָטער האָט זיך איינגיכען אָנגעשטויסען, אַז צווישען דעם פּאָרל אין זיין שטוב איז נישט אַלץ גלאַטיג און האָט אין איין פריהמאָרגען דעם זוהן אויפגעפאָדערט באַלד צו פערלאָזען זיין שטוב.

דער זוהן האָט געפאָלגט. ער איז דעמזעלבען טאָג נעלם געוואָרען פונ'ם פאָטער'ס הויז. ער האָט אָבער אויך מיטגענומען דעם פאָטער'ס יונגע פרוי און אַלע ווערטפולע זאַכען.

דער פערצווייפעלטער אלטער האָט וועגען דער גאַנצער געשיכטע מיטגעטיילט דער פּאָליציי, וועלכע זוכט דאָס פּאָרל.

פאַבאַר פון יאהרגאנג 1908

היינט, מיטוואָך שטעלען זיך צו דער פאַבאַר-קאָמיסיע נומער 1 (פּאָמאָרסקאַ 18) די מאַנספּער-שוינען פון יאָהרגאַנג 1908, וואָס וואוינען אין 3-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף K פון Kom ביז סוף.

פאַבאַר-קאָמיסיע נומער 2 (אָנראָדאָווא 34) דער יאָהרגאַנג 1908 פון 4-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף

K. N.

פאַבאַר-קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנאַ 82) דער יאָהרגאַנג 1907 מיט קאַטעגאָריע „B" פון יאָהר 1927 פון 4-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף

I. J. K. L. Ł. M. N. O. P,

רעגיסטראַציע פון „פרעמדע"

(—) היינט דאַרפען זיך מעלדען די פרעמ-דע אויף קילינסקי גאַס 152, ביי וועלכע די פאַ-מיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט דעם אות S.

מאָרגען — Sz און Sch

ביים רעגיסטרירען דאַרף מען האָבען ביי זיך די פערזענליכע דאָקומענטען, אַ צייגניש פון אי-דענטישקייט און צוויי פאָטאָגראַפיעס.

פערד-איבערזיכט

(מ) היינט, מיטוואָך, דאַרף מען צושטעלען אויפ'ן האַלער-פּלאַץ אַלע פערד, וועמענס בעזיצער עס וואוינען אין 11 קאָמיסאַריאַט.

מאָרגען, דאָנערשטאָג — 12-טער קאָמיסאַריאַט
A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. Ł.

היינט, לעצטער טערמין אויף רעקורסען פון אומזאַץ-שטייער

(ב) היינט איז דער לעצטער טערמין איינצו-געבען רעקורסען געגען דעם נישט ריכטיג בע-שטימטען אומזאַץ-שטייער.

די בקשות קענען נאָך איינגעגעבען ווערען ביז 1 אַ זייגער בייטאָג, אָדער דורך דער פּאָסט מיט דער היינטיגער דאַטע.

אַ שוידערליך-בלוטיגע פערוויילונג

(ס) זונטאָג, אַרום האַלב 9 אין אָוועגד איז בעת אַ פערוויילונג, וועלכע עס האָט איינגעאָר-דענט דאָס אַגראַר-קרייזעל אין דאָרף ביאַלאַ-פּאַניצנסקאַ, דער'הרג'עט געוואָרען דער 41 יעה-ריגער יוזעף פּרושינאָווסקי. דער מערדער איז ביז איצט נישט ענטדעקט. די פּאָליציי פיהרט אַנ'אויס-פאָרשונג.

צו דער ערעפנונג פון אַ יודישען שניידער צעך

גאָך גרויס מיה איז געלונגען דער פערוואַל-טונג פון שניידער-מייסטער-פעראיין צו גרינדען דעם ערשטען יודישען צעך אין לאָדזער וואָיע-וואודזטיע. נישט ווייניג שטיינער האָבען געלייגט אין וועג צו ווערען דער יודישער צעך איז נישט געווען צום הארצען. אָבער נישט קוקענדיג אויף דעם אַלעם, איז דאָך דערגרייכט געוואָרען צו דער ערעפנונג פון יודישען צעך אין לאָדז, וואָס וועט פאָרקומען מיט פייערליכקייט זונטאָג ד. 19 מאַי ד. י. אין נייעם ענגלישען זאַל, פּאָלודניאָווא 10.

Or. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, מין און וועגערישע קראַנקהייטן
בלוט - שטעכע, לישט און רעט. רענטגען-שטראַלען און
קוואַרץ-לאַמפּ, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָוונד.

ציוניסטישער מיטינג אין פילהארמאניע

רעדעס פון דעפּ. דר. ראָזענבלאַט, לעוויטע, דעפּ. גרינבוים, דר. הינדעס

דעם מיטינג עפענט אין נאָמען פון ציוניסטי־שען קאָמיטעט דעפּ. ד״ר ראָזענבלאַט, וועלכער ווייזט אָן אויף דעם ווירטשאַפטליכען אויפשוואונג, וואָס איז לעצטענס צו בעמערקען אין ארץ־ישראל, און אויף די גרויסע פערספּעקטיווען פון ארץ־ישראל־אויפבוי. די סתם יודען, בעגיגערס די לאָזונג, — זאָגט דער רעדנער, — זענען געוואוינט צו קאָני־יונקטורען און פון אַ גוטער, אָדער שלעכטער קאָניונקטור איז אָבהענגיג זייער שטימונג. די דאָ־זיגע בעציהונג הערשט אויך לגבי ארץ־ישראל. דאָס איז אַ נעגאַטיווע ערשיינונג. דאָס אויפבוי־ווערק אין ארץ־ישראל אָבער פאָדערט צו זיך אַ טיפע פערשטענדניש, אַ נאַציאָנאַל געפיהל, אַ ערנסטע סטאַביל בעציהונג, וואָס זאָל נישט זיין אָבהענגיג פון קיין שום קאָניונקטורען, די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע מוז זיך דעריבער שטיצען אויף אַ שטאַרקע אַרמעע פון איבערגעגעבענע און פון גרויסען אידעאַל דורכדרונגענע מענשען.

ה׳ לעוויטע, זאָגט: „עס איז דאָ אַ גרויסע ציוניסטישע מאַסע, אָבער מיר זעהען זיי נישט אָרגאַניזירט אין די ציוניסטישע רייהען. די ציוניס־טישע אָרגאַניזאַציע האָט פאַר זיך אַ גרויסע דאָפּעלטע אויפגאַבע: בויען ארץ־ישראל פאַר׳ן יודישען פאָלק און גלייכצייטיג ערציהען דאָס פאָלק פאַר א״י, מיר שטרעבען צו אַ האַרמאָנישער צוזאַ־מענאַרבייט פון אַלע טיילען פון יגד. פאָלק פאַר א״י. דער גרויסער יודישער קבוץ אין פוילען מוז קומען צום ציוניסטישען קאָנגרעס מיט אַ צאָהלרייכער פער־טרעטערשאַפט, וועלכע זאָל אונטערשטיצען די פיהר־רער און געבען זיי מאָראַלישען כוח ווייטער צו לייטען די גרויסע און פעראַנטוואָרטליכע פאָלקס־אַרבייט. לאָז פערשטעהט די בעדייטונג פון ציפערן און אָר־גאַניזאַציע און דער גרויסער יודישער קבוץ ד. אָהעט געווים מיטהעלפען אויפצובויען אַ שטאַרקע ציוניס־טישע אָרגאַניזאַציע, וועלכע זאָל פערווירקליכען דעם ציוניסטישען אידעאַל.

דעפּ. גרינבוים, זאָגט: „צווישען אונז זענען נאָך דאָ מיינונגס־פערשידענהייטען, אמת, דאָס לע־בען אין א״י, דאָס ארץ־ישראל־ווירקליכקייט האָט די דאָזיגע מיינונגס־פערשידענהייטען אַ סך אָבגע־שטומפט. הגם דער אידעאישער קאַמף מוז ווייטער געפיהרט ווערען. אָבער מיר שטעהען אויפ׳ן שטאַנד־פונקט, אַז די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע מוז פער־שטאַרקט ווערען. די דאָזיגע איבערצייגונג האָבען סיי די אָנהענגער סיי די געגנער פון דער פערברייטער־טערטער אַגענץ. ווייל מיר מוזען קומען צום קאָנגרעס מיט אַ רעזערוואַר פון גרויסע ציוניסטישע מאַסען הינטער זיך. מיר געפונען זיך איצט אין אַ צייט פון אַ שטייגענדער קאָניונקטור אין א״י, די וואָלקענס ווערען פערטריבען די פערספּעקטיווען זענען גינסטי־גע און מיר האָבען אויך אַ סך געלערנט פון ער־פאַהרונג. ארץ־ישראל פאָדערט אַ מעכטיגע ציו־ניסטישע אָרגאַניזאַציע אַלס אויספיהרערין פון אַלע אַרבייטען, אַלס אינסטרומענט פון דער ציוניסטישער בעוועגונג. אַלס שעפערין פון אַלע נויטיגע אינסטי־טוציעס פאַר׳ן אויפבוי פון ארץ־ישראל. דער ציו־ניזם שטרעבט צו בעזעצען דאָס יודישע פאָלק אין א״י, די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע — איז די יודישע מלוכה אונטערוועגס. ליידער פערשטעהען נישט אַלע די בעדייטונג פון דער אָרגאַניזאַציע, מען האָט אויך נישט פערשטאַנען די בעדייטונג פון די נאַציאָנאַלע פאָנד׳ס. מיר האָבען ביז איצט אָרגאַניזירט גרויסע יודישע מאַסען און ערוועקט דאָס בעוואוסטזיין פון ביזנעס־רעכט און פליכטען. און מיר מוזען אויך ווייטער פערשטאַרקען די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע, מאַגען ווייטער די לאַסטען און געלט, וואָס וועלען ווערען אפשר נאָך שווערער נאָך דער פערברייטערונג פון דער יודישער אַגענץ, ווייל עס וועלען וואַקסען די אויפגאַבען, פעליקס וואַרבורג זאָגט, אַז אין אַ פּאָר יאָהר אַרום וועט מען מוזען זוכען נייע נישט ציוניסטען, ווייל די איצטיגע וועלען ווערען ציוניס־טען — רוקא דערפאַר מוז מען פערשטאַרקען אונ־זער אָרגאַניזאַציע, כדי זיך צו זעצען צום טיש אַלס שטאַרקע מיט דעם פולסטען בעוואוסטזיין פון אונ־זער כוח און איינפלוס. דעריבער זאָגען מיר: קויפט אויס דעם שקל, ווערט בירגער פון דער יודישער מלוכה אונטערוועגס. הערצל האָט געלייגט די פונ־דאַמענטען פון דער דאָזיגער מלוכה — ער האָט געזאָגט: איך וויל וועהלען און געוועהלט ווערען דורך דער אָרגאַניזאַציע, דורך דעם שקל, וועלכער פיהרט צום קאָנגרעס, איז דער איינציגער וועג צו בעקומען איינפלוס אויף דעם גאַנג פון דעם אויפבוי־ווערק אין ארץ־ישראל. העלפט אונז — פערענדיגט ה׳ גרינ־בוים — מאַכט די אָרגאַניזאַציע אַזוי שטאַרק, אַז עס זאָל טאַקע פערווירקליכט ווערען די ווערטער פון וואַרבורג און ווען עס איז שוין בעשערט אַז „דער שרוך״ מיט די נישט־ציוניסטען מוז זיין, איז אונזער חוב צו זעהן, אַז דאָרט זאָלען מיר זיין די שטאַר־קערע, די רעגירענדע, ווען מיר קומען צום קאָנ־גרעס מיט אַ פערטרעטערשאַפט פון אַ מיליאָן שקלים וועלען זיי זעהען, אַז הינטער אונז שטעהט אַ מעכ־טיגער ציוניסטישער שטראָם, דאָס ליגט אין אונזערע מעגליכקייטען און זאָלען מיר טאַקע ווערען פרייע בירגער פון דער פרייער ציוניסטישער מלוכה, וואָס בויט דאָס פרייע יודישע ארץ־ישראל.

ד״ר הינדעס ווייזט אָן אויף דער בעדייטונג פון דעם שלום אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פוילען און דער קאָנסאָלידאַציע פון די ציוניס־טישע כחות. דער שלום אין ציוניזם איז ענג פער־בונדען מיט׳ן שקל, ווייל אָהן שלום איז נישט דאָ קיין אָרגאַניזאַציע. ער פיהרט אויס, אַז איצט איז די צייט צו קאָנסאָלידירען אַלע כחות אין ציוניזם פאַר׳ן געמיינזאַמען ציעל, הערצל האָט געשאַפען דעם יודישע מלוכה־געדאַנק און אַרום דעם אידעאַל מוזען זיך אַלע פעראייניגען.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציאַליסט פאַר אינערליכע
און נערווען - קראַנקהייטען.
נעהמט אָן טעגליך פון 5 ביז 7 אָוועגד.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאָמפּאַניעיץ.

ווילקאָמען אונזער גרויסער גאַסט!
די פרעמיערשע פון ניו־יאָרקער בן־עמי׳ס קונסט־טעאַטער און פון פּע־טערבורגער ניעזלאָבין און בערלינער מאַקס ריינהאַרדט׳ס טעאַטערס

לידיאַ פּאָטאָצקאַ

שבת, דעם 18־טען, זונטאָג, ד. 19־טען, מאָנטאָג, ד. 20־טען און מיטוואָך, ד. 22־טען, 9 אין אָוענד
פּרעמיערע! צום 1־טען מאָל אין לאָדז דאָס גרויסע ענגלישע ווערק, וועלכעס האָט געהאַט דעם גרעסטען ערפאָלג אויף די גרעסטע אייראָפּעאישע ביהנעס
„ליבע און ליידענשאַפט״ (ראָמאַן)
אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג און עפּילאָג פון שעלדאָן.
הויפּט־ראָל „קאַוואַליני״ (איטאַליענישע זינגערין) — לידיא פּאָטאָצקאַ.

שבת, 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פרייזען אנשעל שאָר׳ס אויפפיהרונג, וועלכע האָט געהאַט אַזאַ גרויסען ערפאָלג
זיין יודיש מיידעל
אין 3 אַקטען פון לעש, מוזיק: ש. סעקונדע.

זונטאָג, 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פרייזען לייב ראַבינאָוויטש אויפפיהרונג
די בעליבטע קאָמישע פּיעסע
די חלומות פון ליבע
אין 3 אַקטען פון פּרק סאַנדלער.

דינסטאָג, דעם 21־טען, 9 אין אָוענד צום לעצטען מאָל אנשעל שאָר׳ס אויפפיהרונג
„זיין יודיש מיידעל״
אין 3 אַקטען פון לעש, מוזיק: ש. סעקונדע.

מיטגעמט אַנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בעזמאַן, באָריסאָווא, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פּאָדערמאַן, קאַרעני, קאָמפּאַניעיץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאַסקאָוו, נייהויז. פּאָלאַנסקי, ישראל קאָמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.
אַדמיניסטראַטאָר: מ. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.
בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען שוין צו בעקומען ביי דער קאַסע.

פון „ווי.ז.א.״

היינט, 8.30 אָוענד וועט אין קלוב פון „ווי.ז.א.״ אַל. קאָשטשושקאַ 21 האַלטען אַ רעפע־ראַט ד״ר מרענקעל אויף דאָס טעמאַ: „בעריכט פון בוך פון פר. אידאַ פישמאַן וועגען דער אַר־בייטער־בעוועגונג ביי יודישע פרויען אין פּאַלע־סטינאַ״. איינגאַנג פאַר מיטגלידערינס און אייג־געפיהרטע געסט פריי.

זעלבסטמאָרד

(ס) ביי מרדכי טייגמאַן (ווּלטאָמירסקאַ 18) האָט געדינט אַ געוויסע אַנטאָנינאַ ציאַלעק. עהערגעכטען האָט די דינסט אויסגעטרונקען אַ גיעסערע דאָזע זאַלץ־זויער. די פּאַנאָמאָוויע האָט זי אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אין ראַדאָגאָשטש.

אַנ׳אונטערגעוואָרפען קינד

(ס) אין טויער אויף פּיעטריקאָווער 104 האָט מען געפונען אַנ׳אונטערגעוואָרפען קינד, אַ מעדעלע פון עטליכע וואָכען.

פערלוירען געגאַנגען אַ יונגעלע

(—) אַ יונגעלע פון ניין יאָהר, נישט ביים קלאָהרען שכל איז פערבלאָנדזשעט געוואָרען. ער איז געגאַנגען באָרוועס, אָנגעטון אין אַ ברוינעם סוויטערל. אָפּצופיהרען קילינסקאַ 71 ביי ה׳ מעל־

אַ שכור אונטער׳ן טראַמוואַי

(ס) אויף רוג נאַפּיורקאָווסקאַ גאַס און פּשענ־דזעלניאַנאַ איז אַרונטערגעפאַלען, אין אַ שכור׳ן צושטאַנד, אונטערן טראַמוואַי דער 62־יעהריגער סאַדעאוש קרוליקאָווסקי (זאַכאָדניאַ 40).

גנבות

(ס) אין געוועלב פון אברהם דוד לובלינער (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 11) האָבען זיך נעכטען ביי־נאַכט אַריינגעכאַפּט גנבים און אַרויסגעגנבעט גאָרן.

לידיא פּאָטאָצקאַ וועגען יודישען טעאַטער

(אינטערוויאו פאַר׳ן „נייעם פאָלקסבלאַט״)

די אַנאָנסען האָבען אונז אָנגעזאָגט, אַז קיין לאָדז קומט די שוין בעקאַנט־געוואָרענע אין דער יודישער טעאַטער־וועלט דראַמאַטישע שוישפּילערין לידיאַ פּאָטאָצקאַ. מיר האָבען פערפיהרט אַ שמועס מיט דער קינסטלערין וועגען די אַקטועלסטע פראַגען אין יודישען טעאַטער־לעבען.

ווער איז לידיאַ פּאָטאָצקאַ? געבוירען אין דער רייןרוסישער שטאָט טאַמבאָוו, ביי אַסימילירטע על־טערן. איהר פאָטער אַנ׳אַדוואָקאַט האָט זיין טאָכ־טער געגעבען אַ בירגערליכע ערציהונג, זי האָט געענדיגט אַ רוסישען גימנאַזיום, דאָן האָט זי גע־לערנט אין פּעטערבורגער קאָנסערוואַטאָריום און אין די קאָנסערוואַטאָריומס פון אַ רייהע רוסישע שטעט, וואו זי איז אַרויסגעטרעטען אויף קאָנצערטען צוריקקומענדיג קיין רוסלאַנד האָט זי פאָרטגע־זעצט איהר שטודיע אין אוניווערזיטעט און דאַן זיך געווידמעט דעם רוסישען טעאַטער. אָנגעהויבען האָט זי אין 1912 אין רוסישען „סוואָבאָדני טעאַ־טער״ און דאַן איבערגעגאַנגען אין ניעזלאָבינס דראַמאַטישען טעאַטער. נאָך דער וועלט־מלחמה איז די קינסטלערין אַנגאַזשירט געוואָרען אין בערלינער ריינהאַרט־טעאַטער און געשפּילט צוזאַמען מיט אַיי־נעם פון די גרעסטע דייטשע שוישפּילער מאָאיסי. דאַן האָט זי געוואָלט אָנהויבען שפּילען טעאַטער אין דער ליטווישער הויפּטשטאָט קאָוונאַ. ווען זי איז אַרויסגעטרעטען אויפ׳ן ערשטען קאָנצערט, האָט די שוישפּילערין אויך געזונגען עטליכע יודישע לידער דאָס האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען סקאַנדאַל, וועלכער האָט זיך שפּעטער אָפּגערופען אין דער פּרעסע און אַפילו אין פּאַרלאַמענט.

אַם דער דאָזיגער אַנטיסעמיטישער סקאַנדאַ־לעכעל איז געווען אַנ׳איבערברוך אין דעם לעבען און דער שנעלער אַרטיסטישער קאַריערע פון ליי־דיאַ פּאָטאָצקאַ. זי האָט בעשלאָסען איבערצוגעהן אין יודישען טעאַטער און פון דעמאָלט אָן זאַמעלט זי אונגעהויערע טריומפען אויף די יודישע ביהנעס אין אייראָפּאַ און אַמעריקא, וואו זי האָט געשפּילט אין ניו־יאָרקער קונסט־טעאַטער.

אויף דער פראַגע, ווי אַזוי זי פיהלט זיך אין יודישען טעאַטער, האָט די קינסטלערין געענט־פערט:

— ס׳טרעפט, אַז אַ מענש פון אַנ׳אָרימער און פּשוטער פאַמיליע, וואַנדערט אויס אין דער ווייטער וועלט, דאָס גליק שפּילט צו און דער מענש ווערט רייך. ער לערנט זיך און ווערט געבילדעט און בע־קומט אייראָפּעאישע מאַניערען, נאָך אַ לענגער־צייט קומט ער צוריק אין זיין היים אַלץ איז נאָך דאָרט אָרים, פּשוט כמעט ווי געווען, און ס׳ווילט זיך אָבער וואָס לענגער בלייבען אין דער דאָזיגער היים, טיילען זיך מיט דיהיימישע מיט דעם גליק, וואָס האָט איהם געטראָפען, איבערגעבען די אַרוי־מיגע דאָס אַלץ וואָס ער האָט גענאַשט אין דער פרעמד. אַזאַ איינעם ווילט זיך לאַנג בלייבען אינדער־היים, לאַנג זיך פרעהען מיט די אייגענע.

און וואָס טראַכט איהר — זאָגט ווייטער די קינסטלערין — אַז נשמה איז גאָרנישט איך האָב געהאַט די געלעגענהייט אויף דער רוסישער און דייטשער ביהנע זיך צו טרעפען מיט פיל יודען און רעדען מיט זיי וועגען יודיש־טעאַטער. אין דער טיפענעש פון דער נשמה און יעדען פון זיי, איז פערהאַן דער דראַנג צו דעם דאָזיגען טעאַטער, די סיבות, וואָס האַלטען זיי אין דער פרעמד, וועלען

לידיאַ פּאָטאַצקי

מיר דאָ נישט בעריהרען, אָבער זאָלען זיין די מינדעסטע גינסטיגע בעדינגונגען, וועלען זיי מאַסען־ווייז קומען צו אונז. מיר האָט למשל דערצעהלט אַ־לעקסאַנדער גראַנאַך, איינער פון די גרעסטע דייט־שע אַרטיסטען (אַ גאַליציאַנער יוד) פאָלגענדען עפּיזאָד: ער האָט אַמאָל געשפּילט אין אַ ראָל, וואו ער דאַרף אימיצען דערהרגענען, פּלוצלונג האָט זיך דערהערט אַ שטים פון טעאַטער „געהט דער־הרגעט אייער גאַליציאַנער יודען און נישט אונזע־רע״. דאָס זענען לפנים קליינינקייטען, וועלכע רייסען זיך אָבער אַריין אין דער יודישער נשמה פון דייטשען פּוילישען אָדער רוסישען קינסטלער. איבריגענס זאָג איך אייך, איך טו קיינעם נישט קיין טובה איך האָב די גרעסטע סאַטיספאַקציע צו שפּילען יודיש־טעאַטער און איך פרעה זיך דער־מיט שטאַרק.

— ווי געפינט איהר דעם מצב פון יודישען טעאַטער?

— איך מוז אייך ווידער ענטפערן מיט אַ משל. אויף דער רוסישער ביהנע האָט די ער־שטע אַקטריסע אַמאָל געהאַט נאָר צוויי קליידער, אין איינעם איז זי אויפגעטרעטען אַלס גראַנד־דאַמע און אין דער צווייטער אַלס אָרימע פרוי, און אַזוי כסדר און כסדר, דער רוסישער עולם איז געקו־מען, געקוקט און די הויפּטזאַך געגלויבט דעם טע־אַטער, אַז דאָס איז גוט און וואויל, ווייל קיין אַנ־דער טעאַטער האָט דער עולם נישט געזעהען און נישט געקענט און אַזוי פון שטאַפּעל צו שטאַפּעל, איז דאָס רוסישע טעאַטער דערגאַנגען צו אַזאַ מדרגה, וועלכע איך דאַרף אייך נישט דערצעהלען.. זוי איז ביי אונז. די אַזויגערופענע יודישע אינ־טעליגענץ, האָט אָנגעפולט די פרעמדע טעאַטערן און געקומען צום יודישען טעאַטער מיט די פאָ־דערונגען, וועלכע ער האָט אַפילו נישט געשטעלט דאָרט, וואו די סובסידיעס פון פאָלקס־געלדער דערגרייכען אין די הונדערטער טויזענדער, איך וויל דערמיט זאָגען, אַז שולדיג אין דער פאַמעליכער ענטוויקלונג פון יודישען טעאַטער איז די יודישע געזעלשאַפט, וועלכע שטעלט פאָדערונגען אָבער שטיצט נישט דאָס טעאַטער, איך בין אָבער אַזוי זיכער אין דעם אויפשוואונג פון יודישען טעאַטער, אַזוי ווי איך בין זיכער אין דער לעבעדיגקייט פון דער יודישער שפּראַך.

אומעטום שפּילט מען שונד, אומעטום איז עס אָבער אָפּגעטיילט, עס זענען פערהאַן פערשידענע טעאַטערס מיט פערשידענע כאַראַקטערען און פאָר־מען. ביי אונז איז דאָס דערווייל אומגעליך ווי מאָ־נע דאָס זאָל נישט זיין, ביי דער לעבעדיגקייט פון דער יודישער שפּראַך, ביי די קאָמפּאַקטע יודישע מאַסען, דער וואונדערבאַרער יודישער טעאַטער־עולם.

און גלויבט מיר, אַז די אַלע יודישע אַר־טיסטען־קאָלעגען וואָס שפּילען איצט, זענען גרויסע אַזוי און אפשר נאָך פעהיגער און ערנסטער ווי אַנדערע אַקטיאָרען, נאָר ליידער די מעגליכקייטען.

און ווידעראַמאָל די געזעלשאַפט... דאָס פעה־לען פון טעאַטער־אונטערנעהמער... דאָס פעהלען פון סובסידיעס... פון טעאַטער־בנינים.

י. דאַנקין.

ווי אזוי וועט מען היי־יאהר פייערען דעם יו"ט פון ל"ג בעומר

(קאמוניקאט).

אין יאהר תרפ"ה איז צום ערשטען מאל גע־געבען געווארען די לאזונג צו פערוואנדלען דעם טאג פון ל"ג בעומר אין דעם „טאג פון דער יודישער אר־בייטענדער אינטעליגענץ און פון דער יודישער יו־גענד פאר א"י", און זינט דאן ווערט דער „טאג" פערוואנדעלט, יאהר איין יאהר אוים, אין א גרוי־סער פאלקס מאניפעסטאציע פאר דעם רעיון פון גאולה הארץ.

אויך היי יאהר וועט די דאזיגע טראדיציע נישט איבערגעריסען ווערען און פאר די קק־ל־עסקנים ווערט אזוי ארום געשטעלט די גרויסע אויפ־גאבע צו פערוואנדלען ל"ג בעומר אין א קאלאסא־לען טאג פאר'ן קרן קימת לישראל.

די ל"ג בעומר אקציע ווערט געטיילט אויף 2 טיילען:

א פראפאגאנדיסטישע־ערציהערישע — אין אלע שולען (פאלקס־שולען, מיטעל שולען, תלמוד־תורות און חדרים) וועלען פאר ל"ג בעומר און אום ל"ג בעומר, ביי די אויספלוגען, וואס די שולען מא־כען געוועהנליך, געהאלטען ווערען לעקטורען (דורך די לעהרער גופא) וועגען א"י, גאולת הארץ און קק"ל.

די „יוגענד אבטיילונג" ביים קק"ל האט ארויס־געשיקט צו די שולען א בעזונדער צירקולאר מיט נעגויע אנווייזונגען, יעדע יודישע אדער העברעאישע שולע, יעדער יוגענד פעראיין, אדער ציוניסטישער יוגענד קרייז דארף איינארדנען ל"ג בעומר א ספעצי־יעלע פייערונג, וואס זאל געגעליך זיין געווידמעט ארץ־ישראל.

ב) פייערליכע אויספלוגען — ל"ג בעומר דאר־פען פארקומען אויספלוגען און גאסען מאניפעס־טאציעס, וועלכע דארפען אומעטום טראגען א בולטען קק"ל־כאראקטער. (די פעהנער, טראנספא־ראנטען אד"ג. דארפען זיין מיט קק"ל־לאזונגען).

אלע שולען, די גאנצע שול יוגענד נעהט ארוים אין א ארגאניזירטער מחנה אין די פעלדער און וועלדער, וואס רערמאהנען ווי די פלעצער און וועלדער און די הערליכע זון אין ארץ־ישראל. די גאסען מאניפעסטאציעס אין די שטעט וועלען זיין א שטארקער אויסדרוק פון דעם בונדען, וואס פער־איינינען די יודישע יוגענד מיט דער גרויסער און בעליבטער אינסטיטוציע, וואס לייזט אוים דעם ארץ־ישראל־באדען פאר'ן יודישען פאלק.

ג) דער ממשות'דיגער אויסדרוק פון דער יודישער יוגענד פאר א"י קומט שטענדיג ל"ג בעומר צום אויסדרוק אין א גרעסער געלד זאמלונג פאר'ן קק"ל און די ווערט געמאכט אויפ'ן פאלגענדען אופן:

1) די זאמלונג פון הויז צו הויז — דורך דער יודישער יוגענד — הויבט זיך אן זונטאג, דעם 26. מאי און ווערט געפיהרט אין משך פון דער גאנצער וואך פון ל"ג־בעומר. (ל"ג בעומר פאלט אוים היי־יאהר דעם 26. מאי.)

2) די זאמלונג ב יידער ארבייטענדער אינטע־ליגענץ — די נאציאנאלע יודישע ארבייטענדע אינ־טעליגענץ (דאקטוירים, רענטיסטען, אינזשיניערען, ארוואקאטען, לעהרער, ביורא און באנק אנגעשטעל־טע א. אז. וו.) שפענדעט אין דעם ל"ג בעומר טאג איהר טראדיציאנעלע שפענדע אין דער הויך פון א ארבייטס טאג.

3) די זאמלונג אין די שולען — די שול יוגענד בעטייליגט זיך אין דער געלד זאמלונג פאר'ן קק"ל דורך זאמלען און שפענדען צוגלייך מיט אלעמען פאר'ן קק"ל.

ל"ג בעומר איז דער טאג פון דער יודישער יוגענד, וואס קעמפט פאר דער אויסלייזונג פון זיין פאלק און לאנד; אויף דער יודישער יוגענד ליגט דער חוב מיטצוהעלפען צו שאפען דעם פונ־דאמענט פאר אונזער גאולה — די אויסלייזונג פון נאציאנאלען באדען דורך דעם קרן קימת לישראל.

די יודישע מלוכה־טעאטערס פון רוסלאנד, און „טעאטער לעקסיקאן"

דער יודישער מלוכה־טעאטער פון ווייס־רוס־לאנד, האט די טעג צוגעשיקט דעם רעדאקטאר פון לעקסיקאן אנ'אפיציעלע מעלדונג, אז ער שיקט ארוים די ביאגראפיעס פון זיינע 34 שוישפילערס.

דערמיט איז בעזייטיגט געווארען די געפאהר, אז די יונגע יודישע אקטיארען פון רוסלאנד וועלען נישט זיין פערטראטען אין „לעקסיקאן".

הר' בעוואוסט האט זלמן זילבערצווייג נישט בעקומען קיין וויזע אריינצופאהרען אין רוסלאנד, און ער האט זיך געמוזט בעגנוגענען מיט פאהרען קיין בערלין, וואו עס האט געשפילט דאס יודישע מלוכה־טעאטער פון מאסקווע, און נעהמען ביי זיי זייערע מאטעריאלען פאר'ן „לעקסיקאן".

איצט האט דער מאסקווער יודישער מלוכה־טעאטער זיך געווענדעט צו די איבעריגע יודישע טעאטערס אין רוסלאנד, אז זיי זאלען צושיקען מאטעריאלען פאר'ן „לעקסיקאן", און דער ערשטער, וואס האט געענטפערט איז געווען דאס, „ווייס־רוס־לענדישע יודישע מלוכה טעאטער", וואס שפילט איצט אין האמעל.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אבטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

בנים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איבערגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט בעגעבען ווערען.

9174. יהושע אפרים.

דערלאנגט א בקשה, אז מען זאל אייך צוריק שטעלען א טערמין צו דערלאנגען אנ'אפעלאציע.

אין פאל ווען אייער בקשה וועט בעפרידיגט ווערען, ווערט בעשטימט א 7־טאגיגער טערמין. די בקשה דארפט איהר דערלאנגען אין זעלבען געריכט קענען וועמענס אורטייל איהר רעכענט צו אפעלירען.

די הסכמה פון קעגנערישען צד איז וויכטיג.

9175. דענטיסט ראקאווסקי פון פלאצק.

דאס דערלאנגען אנ'אנקלאגע אין העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל אליין האלט נאכנישט אויף דאס אויספיהרען די פערקלאגטע דעציזיע. נישט מעהר: אויב דער פעראינטערעסירטער צד בעט דערווייל אפצוהאלטען מוז די אדם. מאכט די בקשה אויפ'ן סמך פון דער דערלאנגטער אין ה. א. ט. דורך איהר פערמיטלונג בעפרידיגען.

פערשטעהט זיך, אז נאר אין דעם פאל אויף וויפיל די עפענטליכע אומשטענדען שטערען נישט און דער פערקלאגער קאן ליידען אנ'אומפערציי־ליכען שאדען.

9176. קלאטשקא.

אויפגעלעזען אויטאמאטיש ווערט נאר דער ארבייטס־אפמאך אין פאל ווען מען ציהט דעם ארבייטער איין אין אקטיווען דינסט.

דאגעגען מוז דער ארבייטס־פלאץ רעזערווירט ווערען פאר'ן ארבייטער אין פאל ווען מען רופט איהם אויף איבונגען און אלס אפיקון אפילו אויף אויף די 5 חדשים'דיגער אויסשולונג.

אין לעצטען פאל איז דער כלל גילטיג, ווען דער ארבייטער איז געווען בעשעפטיגט אויפ'ן זעלבען ארבייטס פלאץ ווייניגסטענס אין משך פון 1 יאהר דירעקט פאר'ן נעהמען אויף דער מיליטע־רישער אויסבילדונג.

9177. H. L.

איהר דארפט צאהלען פאר'ן 1־טען קווארטאל (1/1–31/3) 1929 – 28 זל. 16 גר. (64%) און פאר'ן לויפענדען קווארטאל 30 זל. 80 גר. (70 פראצ.) אריינרעכענדיג די אויסגאבען.

9178. א לעזער פון פאמארסקא 26.

9179. צ. קר.

9180. אנ'איבערגעגעבענעם לעזער שלמה אהרן.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמ. מיטפערגעגענדיג די צייטונג.

9181. א האנדעלס־אנגעשטעלטער פון קאנ־פעקציע־בראנזשע.

אין מיטען חודש איז נישט פארהאן קיין קינ־דיגונג. די קינדיגונג הויבט אן צו פערפליכטען אויך ערשט פון 1־טען נעכסטען חודש.

6־קלאסיגע צייגנישען ווערען געפאדערט נאר בלויז פון פערקויפער און עקספעדיענטען.

בוכהאלטערען דאגעגען ווערען טראקטירט אלס גייסטיגע ארבייטער, אומאפהענגיג פון אומ־שטאנד, וואס פאר א בילדונגס צענז זיי בעזיצען.

9182. א געטרייער לעזער פון לענטשיק.

די פאנד־בריף פון דער מלוכה'שער לאנד־ווירטשאפטליכער באנק מוזען פון דער 1. סעריע אומבעדינג אנגענומען ווערען אלס דעקונג פון פערמעגענס־שטייער לויט'ן פאלגענדען קורס 140 : 100.

מעבעל. שלאסעריי און שווייסעריי
J. REDER
ŁÓDŹ, Konstantynowska 11
(Róg Zachodniej)
כ'נעהם אן אלערהאנד שלאסעריי־ארבייטען
צו ביליגע פרייזען און פינקטליכע אויספיהרונג.
פריוואט־וואוינונג: נדאנסקא 20.

א יוגענד־ליבע פון לעאניד אנדרעיעוו

„וואס א גרויסער רוסישער שריפטשטעלער האט דערצעהלט"

פון א. וואזנעסענסקי.

יודיש פון אסקאר קארטאזשינסקי

איך האב געהאט די מעגליכקייט צו זעהן מיט מיינע אייגענע אויגען איהר זוניגע איידעלקייט.

דער פראפעסאר האט צום סוף זומער אנ־געהויבען אפט ארויסצופאהרען קיין מאסקווע צוליב זיינע געשעפטען.

אז ער פלעגט זיך אומקעהרען צוריק פון דאר־פלעגט זי, שאנעווענדיג מיינע געפיהלען צו איהר, קושען איהם כמעט גלייכגילטיג אויף זיין שטערן.

איך פלעג אבער זעהן, ווי רופענדיג איהם אין וואלד אריין, כלומרשט אום איבערצורעדען מיט איהם וועגען געשעפטען, פלעגט זי שטארק ארומ־נעהמען זיין שטארקען, גראליכען קאפ און קושען איהם מיט א גרויסער, הייסער ליידענשאפט.

פאר מיר איז דער טויט געווען דער אייזציר־נער אויסוועג, איך געדענק אזוי גוט יענע טעג עס איז געווען א שבת, פינף טעג פאר דעם טאג, ווען איך האב געוואלט אוועקגעהן פון דער וועלט אויף אייביג.

מען האט דעם פראפעסאר מיט א טעלעגראַ־מע ארויסגערופען קיין מאסקווע און ער איז ביי טאג אוועקגעפאהרען.

דעם גאנצען טאג איז געגאנגען א שיטערער אסיענרעגען.

די קינדער האבען זיך שרעקליך געלאנגווייר־ליגט אין די צימערן, זי אליין האט, קענטיג, אויך נישט געוואוסט, וואס צו טון מיט זיך פון אומעט און פלעגט אלע ווייל זיך צוזעצען צו דער פיאנא און שפילען מאצארט'ען, וועמענס מוזיק זי האט זעהר ליב געהאט.

דעם טאג האב איך מיט איהר כמעט קיין ווארט נישט גערערט. ווערטער האבען מיר שוין נישט געקאנט העלפען. איך האב זיי שוין נישט גערארפט.

נאך דער טיי האט מען די קינדער געשיקט שלאפען און זי האט זיך געזעצט אין א שאקעל־שטוהל און האט מיך אזוי אומענטשלאסען גע־פרעגט:

— איהר האט לעצטע נאכט ווידער גארנישט געשריבען?

— ניין, גארנישט, — האב איך איהר געענט־פערט זעהר לאנגזאם.

מיר האבען ביידע געשוויגען.

זי האט אפגעווארפען איהר קאפ צוריק אין שאקעל־שטוהל און האט זיך געשאקעלט לאנגזאם און שטיל, אזוי ווי זי וואלט זיך געקליבען צו שאק־לען אזוי גאט ווייסט ווי לאנג.

אז איך בין אויפגעשטאנען און האב איהר געזאגט „ א גוטע נאכט", האט זיך מיר אויסגעדאכט, אז זי האט מיר אפילו נישט געענטפערט.

— וואס איז רען דער אונטערשיד? — האב איך א קלער געטון.

אונטער א נאס־רעגען בין איך צוגעקומען צו מיין שטיבעל אין הויף, האב פערמאכט הינטער זיך די טיר און זיך אוועקגעזעצט צו מיין ארבייט פון איבערשרייבען מיינע ערצעהלונגען.

אז עס איז מיר אויסגעקומען צו שרייבען דאס ווארט „מאמע", האב איך זיך פלוצלונג צעוויינט ווי א קליין קינד. איך פערשטעה אליין נישט פאר־וואס.

ארום צוועלף דעם ווייטער האט זיך מיר אויס־געוויזען, אז עמיצער קלאפט צו מיר אין פענסטער. צי עס זאל נאר זיין דער רעגען? ניין, עס איז גאר אנ'אנדער קלאפען. איך האב זיך איינגעהערט. אזוי ווי עמיצער וואלט געפיהרט מיט'ן פינגער איבערן גלאז.

איך בין צוגעגאנגען צום פענסטער, אויפגע־מאכט די לאדענס, האב זיך איינגעקוקט אין דער פינסטערניש און האב פלוצלונג דערזעהן, אז דארט שטעהט זי. איהר טיכעל אויפ'ן קאפ איז געווען איינגעגאנצען נאס און איז ווי צוגעשמירט געווארען צו איהרע אקסלען.

זי איז אריין צו מיר, איז דורכגעגאנגען פער־ביי מיר, האט זיך געזעצט אויף א בענקעל ביי מיין טיש, האט מיט ציטערנדיגע פינגער אראפגעצויגען פון איהר קאפ דאס טיכעל און אזוי מאדנע גע־קוקט אויף מיר.

איך בין געזעסען, ווי א געליימטער און האב קיין איינציג ווארט נישט געקאנט ארויסרעדען.

און אט וואס זי האט מיר דאן געזאגט:

— איהר האט פערטראכט זעהר א שלעכטע זאך, דאס איז אונמעגליך, איהר טארט עס נישט טון. איהר האט א גרויסען טאלאנט, אנ'אויסגעצייכענטען טאלאנט. אוועקגעהן פון מיין מאן קאן איך נישט. איך האב איהם זעהר ליב.

און איך האב געזעהן, ווי פון איהרע אויגען איז געפאלען א טרעהר, איך האב קיינמאל אין לעבען נישט געזעהן אזא גרויסע טרעהר, און האט זיך א גאס געטון איבער איהר באק.

— איך וועל אבער זיין אייערע, — האט זי שטיל ארויסגערעדט.

— — — — — — — — —

ניין, ניין, איך האב זיך נישט אפגעזאגט פון איהר געשאנק.

איצטער וואלט איך עס אפשר נישט געטון, וואלט נישט געווען פעהיג אויף אזא ווילדער, משוגעת דיגער האנדלונג. דעמאלט אבער, יונג, ווי איך בין גע־ווען, כמעט משוגע ווערענדיג פון מיין ליבע צו איהר, האב איך מסכים געווען אויף איהר פרויען־אפפער, אנ'אפפער, צו וועלכען איך ווייס קיין גלייכען נישט און פון אנ'עהנליכען האב איך קיינמאל נישט גע־הערט...

קיין גליקליכערע שטונדען האב איך אין מיין גאנצען לעבען נישט געהאט.

זי איז געווען אמת'דיג אויפריכטיג, האט מיך נישט געפרובט נארען. די צערטליכסטע ווערטער, וואס איך האב געהערט פון איהר וועגען געווען: „מיין גרויסער, מיין פיינער".

און זי האט זיי ארויסגערעדט כמעט פערמאַ־כענדיג איהרע אויגען און צואמענפרעסענדיג איה־רע ליפען, וועלענדיג ניכער בעפרייען זיך פון מיינע צערטליכקייטען. ווי צו ענטפערען אויף זיי.

און צייטענווייז — איך האב מורא, אז איך האב אין דעם קיין טעות נישט, — האט זיך מיר אויסגערוכט, אז איך זעה אין איהרע אויגען א געפיהל פון עקעל, פון וועלכען זי האט זיך גע־וואלט בעפרייען.

א וואך נאכדעם, א טאג פאר דעם פראפע סארים צוריקקומען, אנ'אנגעווייטיגטער מיט גליק, בין איך אוועקגעפאהרען, זאגענדיג די קינדער, אז איך מוז פאהרען א היים צו זיך, ווייל מיין מוטער איז קראנק געווארען.

זי האט מיר פערשפראכען צו קומען אין גיך־כען אין שטאט אריין און זעהן זיך מיט מיר. זי האט אבער נישט געהאלטען ווארט, זי איז פער־בליבען מיט די קינדער דעם גאנצען ווינטער אין דארף. דאס האט אבער גארנישט געביטען אין מיין צושטאנד.

איך בין געווען גליקליך, פרעהליך, פול מיט לעבען, שטארק.

מיין שאפונגס־קראפט האט זיך איינפאך גע־ריסען פון מיר, ווי פון א קוואל.

• • •

אונטען, אין קארידאר, האבען זיך דערהערט שטימען.

— מיין פרוי איז געקומען, — האט געזאגט מיין פריינד, און מיר האבען זיך געלאזט געהן זי בעגריסען.

— ווארט אקארשט אויס, — האב איך איהם אפגעשטעלט אויף די טרעפ, — זאג מיר, צו האסטו דערצעהלט דיין פרוי אט דאס אלץ נאכ־דעם, ווי זי האט צוגעשריבען אויף דיין בלע־טעל דאס ווארט „עקעלהאפט"?

— יא, דערצעהלט. נעכטען ביינאכט.

— נו, וואס האט זי געזאגט?

— נעכטען האט זי גארנישט געזאגט און איז באלד נאכדעם אנטשלאפען געווארען. היינט אבער, ווען זי האט שוין געהאלטען ביים אוועקפאהרען, איז זי צוגעגאנגען צום שרייב־טיש, האט ווידער גע־נומען אט דאס בלעטעל אין דער האנט, האט א קוק געטון אויף דעם און געזאגט:

— און עס איז פארט עקעלהאפט.

איך בין געבליבען שטעהן ביים טיש, ווי פער־צעמישטער.

אט דאס איז אונזער היינטיגע צייט זיד.

דעם שרייבערס פרוי איז אין דער צייט שוין געווען אויף די טרעפ. זי איז נאכגעגאנגען הינטער דעם שרייבערס מוטער, אנ'עלטערע פרוי, וועלכע איז קוים געגאנגען אויף איהרע קראנקע פיס, און געשריגען:

— איהר פערשטעהט אבער גארנישט, מאמע. איך האב טויזענד מאל געזאגט איהר זאלט אונז מיר נישט אפגעבען די וועש. האב איך עס אייך געזאגט, צי נישט?

— הער אויף, מיין טייערע, — האט זיך מיין פריינד געווענדעט צו איהר, — גיב א קוק, מיר האבען א גאסט — און ער האט אנגעוויזען אויף מיר.

— עס איז מיר אלץ איינס, — האט זי ווייטער געשריגען; און זי האט מיר, פערפייניגענדיג געריסען איהר האנד, — איך וויל, אז די מאמע זאל אונז מיר דא נישט באלעבאטעווען. איך וויל עס נישט און פארער, אז מען זאל מיך פאלגען.

דער שרייבער האט זיך פערשעהמט, איז אפ־געטראטען צו זיין טיש, האט, פערטראכטערהייט, אויפגעהויבען דאס בלעטעל פאפיר און נאכאמאל איבערגעלייענט זיין פרויס איבערשריפט מיט גרויסע בוכשטאבען „עקעלהאפט".

(ענדע).

די גרעסטע פרוי פון ענגלאנד

אַרעסטירט פאַר אַ פערברעכען נאָר מען האָט זי געמוזט בעפרייען, ווייל אין טורמע האט מען איהר נישט געקאנט שטילען איהר הונגער

ראַלי סטאַרטער איז איהר נאָמען. און זי איז בערי‍המט אַלס די גרעסטע פרוי, וואָס ענגלאַנד פערמאָגט, קערפערליך די גרעסטע, פערשטעהט זיך. וואָרים זי פערמאָגט דעם העכסטען און בריטסטען קערפער פון אַלע פרויען און אפשר אויך פון די מענער אין ענגלאַנד.

צוליב איהר „גרויסקייט" איז זי זעהר פּאָפּולער אין ענגלאַנד. או זאפשר טאַקי, ווייל זי איז אַזוי פּאָפּולער האָט זי זיך נישט לאַנג צוריק ערלויבט עפּעס אַ זאַך, וואָס איז נעגען דעם געזעץ, און פערשטעהט זיך, אַז אין אַזאַ געוועצליבענדער מדינה ווי ענגלאַנד, קוקט מען נישט אויף פּאָפּולאַריטעט, ווען מען פערזינדיגט זיך נעגען געזעץ און דער רעזולטאַט איז געווען, אַז דער ריכטער האָט זי פער'משפט צו תפיסה.

אָבער ווען מען האָט זי געוואָלט איינשפּאַרען אין געפענגעניש האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז עס טוט זיך נישט אַזוי לייכט ווי עס רעדט זיך. און די שוועריקייטען האָבען זיך אָנגעהויבען גלייך ביים אַריבערטראַנספּאָרטירען זי אין געפענגעניש אַריין. וואָרים אין גאַנץ לאָנדאָן האָט זיך נישט געפונען קיין פּאָליציי־וואָגען אין וועלכען מען זאָל זי קענען אַריבערפיהרען אין געפענגעניש. מילא האָט מען זי געפיהרט אָהן צופוס. דאָרטען האָט מען זי געדאַרפט מעסטען און וועגען. האָט זיך ווידער אַרויס געשטעלט, אַז אין געפענגעניש געפינט זיך נישט קיין אינסטרומענט, וואָס זאָל זי קענען מעסטען און נישט קיין וואָג אויף וועלכען מען זאָל זי קענען וועגען. איז מען אויסגעקומען אָהן מעסטען און וועגען. האָט זיך ווידער אַרויסגעשטעלט, אַז אין גאַנצען געפענגעניש איז נישט פערהאַן קיין קלייד, וואָס זי זאָל קענען אָנטון. האָבען די נייטאָרינס פון געפענגעניש געאַרבייט דריי טעג נאָכאַנאַנד, ביז זיי האָבען ענדליך פאַרטיג געמאַכט פאַר איהר אַ געפענגעניש גאַרדעראָבע. האָט זיך אָנגעהויבען אַ צרה מיט דעם צעל אין וועלכען מען זאָל זי איינשפּאַרען. דער גרעסטער צעל פון געפענגעניש איז געווען צו קליין פאַר איהר, און איידער מען האָט זי אַריינגעזעצט האָט מען פריהער געמוזט אויסשניידען פאַר איהר אַ גרעסערע טיר. נו, מילא, אין אַ געפענגעניש מוז דאָך אַ מענש נישט האָבען אַלע בעקוועמליכקייטען, האָט זי דאָרטען געמוזט זיצען אָדער ליגען. וואָרים קוים האָט זי זיך געפּרובט אויפשטעלען, האָט זיך איהר קאָפּ אָנגעשלאָגען אין סופיט. די אמת'ע צרה פאַר די וועכטער האָבען זיך ערשט אָנגעהויבען מיט'ן עסען. וואָרים ראַלי סטאַרטען דאַרף האָבען מאַלצייטען, לויט דער פּראָפּאָרציע פון איהר וואוקס. די געפענגעניש־וועכטער האָבען שוין אַליין פערשטאַנען, אַז איהר דאַרף מען געבען גרעסערע פּאָרציעס ווי די אַנדערע אַרעסטאַנטען. אָבער וויפיל מען האָט איהר געגעבען איז אַלץ געווען ווייניג, און ראַלי סטאַרטער האָט אָנגעהויבען טענה'ן, אַז כאָטש ס'איז אמת אַז זי איז בעגאַנגען אַ פערברעכען פאַר וועלכען עס קומט איהר תפיסה, איז זי אָבער בשום אופן נישט בעגאַנגען אַזאַ פערברעכען פאַר וועלכען עס זאָל איהר קומען טויט־שטראָף, און מיט די „נישטיגע" פּאָרציעס מיט וועלכע מען קאָרמעט זי, איז פונקט אַזוי ווי מען וואָלט איהר נעגעבען טויט־שטראָף. וואָרים זי וועט זיכער אויסגעהן פון הונגער.

בקיצור, די געפענגעניש וועכטער האָבען איינגעזעהן אַז זי האָט רעכט, האָבען זיי געבראַכט איהרע טענות צום ריכטער, דער ריכטער האָט אויך איינגעזעהן אַז זי איז גערעכט, האָט ער געגעבען אַ בעפעהל מען זאָל זי בעפרייען. און אין צוויי טעג נאָך דעם ווי מען האָט זי איינגעשפּאַרט אין געפענגעניש איז זי שוין געווען צוריק אויף דער פריי.

א בלוט-בלבול-העצע

צווישען די שילער אין א בולגאַרישער שולע

סאָפיאַ, (יט"א) אַ גרויסע אויפרעגונג צווישען דער יודישער בעפעלקערונג האָט אַרויסגערופען דער פאַל אין אַ היגער פאָלקס־שול, וואו די לעהרערין האָט „אויפגעקלעהרט" די קינדער ראָס די יודען בענוצען זיך מיט קריסטליך בלוט ביים באַקען מצות אויף פסח. די שענדליכע האַנדלונג פון דער לעהרערין האָט אַרויסגערופען שאַרפע פּראָטעסטען מצד די יודישע שילער, וועלכע האָבען זיך אין אַ בעדייטענדער צאָהל געלערענט אין דער פאָלקס־שול.

די יודישע קאָנסיסטאָריע האָט נעגען דער אומדערהערטער בלוט־בלבול־העצע פאַר דער לעהרערין אָפּגעגעבען אַ פּראָטעסט אין בילדונגס־מיניסטעריום און צו דער שול־דירעקציע.

די האלענדישע יודען

לטובת דעם „ארט-אזע-עמיגדירעקט"

אַמסטערדאַם, (יט"א) די געזעלשאַפט „ישראל" פיהרט אַנ'ענערגישע אַקציע לטובת דעם אויפבוי־פאָנד פון „אָרט־אָזע־עמיגדירעקט". אין אַ רייהע האָלענדישע שטעט ,ווי האַאַג, ראָטערדאַם, אוטרעכט ,גראָנינגען און אַנדערע זענען דורכגעפיהרט געוואָרען זאַמעל־אַקציעס.

נייע „ישראל"־קאָמיטעטען זענען געגרינדעט געוואָרען אין האַרלעם, זיטען, און אַנדערע שטעט. בראש פון צענטראַל־קאָמיטעט פון דער געזעלשאַפט „ישראל" שטעהט דער הרב־הכולל פון האָלאַנד הרב אַבערוויזער.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצופאָדערען אַלע יודישע קהלות אין האָלאַנד צו בעשטייערען זיך לטובת דער געזעלשאַפט „ישראל".

Dr.Z·Rakowski

ספעצ. פאַר אוירען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קרענקהייט.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעקסט אויך אין לעשטשינער, נעצרוזשער 17 פון 10—11 און פון 8—9

געקומען אנקוקען א כלה און דערווייל בעגנב'עט די שדכנטע

(אַ סענסאַציאָנעלע געשיכטע)

דאָס שטעטעל מיקולינצע (גאַליציען) קאָכט זייט עטליכע טאָג מיט אַ סענסאַציאָנעלער געשיכטע.

די מעשה איז אַזוי:

מיט עטליכע טאָג צוריק איז קיין מיקולינצע צו דער דאָרטיגער פּראָפעסיאָנעלער שדכנ'טע פרוי ליבערמאַן געקומען צו פאָהרען אַנ'אומבעקאַנטער בחור פון דער שכנות'דיגער פּראָווינץ. דער בחור האָט זיך פאָרגעשטעלט, אַז ער איז דער סעקרעטאַר פון פאָלוואַרק „סקאַמראָק". ער זוכט אַ כלה, ווייל ס'איז איהם שוין נמאס געוואָרען די בחור'שאַפט, דאָס איינזאַמע לעבען און וויל זיך שאַפען אַ פאַמיליען־היים. אַזוי ווי אָבער ער איז נישט געווען פאַסיג אָנגעטון האָט ער געבעטען, אַז די שדכנ'טע זאָל איהם בעזאָרגען עפּעס מיט אַ לייטישען מלבוש, כדי ער זאָל זיין פאַסיג אָנגעטון צו אַנ'עווענטועלען „בעשוי"...

נישט לאַנג געטראַכט האָט די שדכנ'טע אַרויסגענומען פון שראַנק איהר זוהנס נייען אַנצוג, איהם שעהן אויסגעפּוצט און איהם געגעבען. דאַן האָט פרוי ליבערמאַן איהם געגעבען דעם זוהנ'ס מאַנטעל און שיך, וואָס ער האָט זיך געמאַכט ערשט אויף היינטיגען פסח.

זיך שעהן אויסגעפּוצט מעשה־חתן האָט פרוי ליבערמאַן דעם יונגענמאַן אָנגעהויבען אַרומצופיהרען פון שטוב צו שטוב און איהם געוויזען די שעהנסטע און רייכסטע כלות פון שטעטעל.

אָבער דער בחור האָט עפּיס קיין „מזל" נישט געהאַט און יעדער בעשוי איז געבליבען אָהן ערפאָלג.

ווען ער איז שוין געווען ביי דער 9־טער כלה, וועלכע איז איהם — ווי ער האָט דער שדכנ'טע ערקלערט — יאָ געפעלען געוואָרען, נאָר איז דער נדן איהם נישט געפעלען געוואָרען, ער איז איהם צו ווענינג געווען. בעה'ן בעשוי האָט ער זיך ענטשולדיגט און ערקלערט, אַז ער דאַרף אַרויסגעהן אויפ'ן גאַס, כדי זיך מישב צו זיין צי ער זאָל תנאים שרייבען, הגם דער נדן איז איהם נישט גענוג גרויס.

דער בחור איז אַרויס. די שדכנ'טע איז געבליבען ביי דער כלה און מען האָט דאָרט דערווייל איבערגעשמועסט מכוח'ן נדן. פלוצלונג האָט אָנגעהויבען שפּעט צו ווערען. מען האָט געוואַרט און געוואַרט. דער חתן־בחור איז פון אַרום האַלבער נאַכט נישט צוריקגעקומען.

דער „חתן" איז, ווי ס'האָט זיך דאַן אַרויסגעשטעלט, נעלם געוואָרען און האָט צוגענומען דער אַרימער שדכנ'טעס זוהנ'ס מלבושים. אַלע מיהען אויפצוזוכען דעם „חתן" האָט נישט געבראַכט קיין שום רעזולטאַט.

בעת דער פּאָליציי'אישער אויספאָרשונג האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער בחור האָט אויף יעדען בעשוי איבערגעלאָזט אַ וויזיט־קאַרטע, אויף וועלכער ער האָט געהייסען:

„ווילהעלם פאַרנעס, אַ שילער פון דער לאַנדווירטשאַפטליכער שול" אין דובלאַני ביי לעמבערג, איצט: אַנ'עקאָנאָמישער שרייבער אין סקאַמראָק ביי מאַרנאָפּאָל, פּאָסט: פּראָשאָווא."

די פּאָליציי האָט אָנגענומען ענערגישע שריט, כדי צו פּאַקען דעם שווינדלער.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
פּעטריקאַווער 10, טעל. 31-86
נעהמט אָן פון 8—$9^{1}/_{2}$ פריה און פון $3^{1}/_{2}$—$4^{1}/_{2}$ נאָכמ.

יודישער קאַמער־טעאַטער
לייטונג: מ. בראָדערזאָן און ד. בייגעלמאַן.
די לעצטע טעג אין דעם סעזאָן!!!
„אַרט"
זאַכאָדניאַ 43
היינט, דינסטאַג - 1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.30 אַ זייגער אָוונט
דאָס VII־טע גראַנדיעזע פּראָגראַם
א. נ. „מצה־ברויט"
1) פּראָלאָג, 2) מחותנת'טעס, 3) שבת־הגדול און קורץ־פרייטאָג, 4) כ'ווער אַ דאָזאָר, 5) חכמת־כינע, 6) מצה־ברויט, 7) אַ ברכה: איבער אַ דונער, 8) דאָס קלוגע חזנ'רל, 9) אויפ'ן גאַניק'ל, 10) לבנה - פּאַראַד.
ליטעראַר. לייטער: מ. בראָדערזאָן. מוזיק. לייטער: ד. בייגעלמאַן.
די קאַסע איז אָפען פון 2–5 און פון 7 אָוונט.

גאלדענע גליקען

(ראָמאַן)

(29

— און פונדעסטוועגען — האָט דער אַלטער בעמערקט, מאַכענדיג דבֿם אָנשטעל, אַז ער בעמערקט מיך נישט — פונדעסטוועגען בין איך געקומען אַוועקצופיהרען אייך פונדאַנען, פון דעם דאָזיגען אָזיס. אייך זוכט דער מיסטער הענרי.

ער האָט איהר אויסגעשטרעקט די האַנד.

איבערלייגענדיג זיך אַ ווייַלע, האָט זיך מאַריאַ אויפגעהויבען פון פאָטעל, און אַוועקגעהענדיג האָט זי מיר פריינדליך אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ:

— איהר וועט מיר שפּעטער פערענדיגען דערצעהלען אייער געשיכטע, מיסטער גאַטאַן.

איך האָב זיך פערנויגט און געבליבען אין דער אָראַנזשעריע, נאָכקוקענדיג דעם ריכטער, וועלכער האָט מיט נצחון אַוועקגעפיהרט פון מיר דאָס מיידעל.

עס איז געווען ווענען וואָס פערטראַכטען זיך: מאַריאַ האָט געלעבט ביי די טרייגאַטס אונטער אַ פרעמדען נאָמען...

די געשיכטע מיט די פאַלשע רעקאָמענדאַציעס פון „פרענכיס'ן" האָט עס געוויזען אין אַנ־אַנדער בעלייכטונג.

אין דערזעלבער צייט האָב איך געגלויבט, אַז זי האָט נישט געוואוסט וועגען דעם אָנפאַל אויף מילפאָרד'ן.

אמת, זי אַליין האָט דאָך מיך געפּרובט צו דערשיטען, אָבער דאָס זענען געווען פערשידענע, אַבסאָלוט נישט צהנליכע פאַלען.

די פער'סמ'ונג פונ'ם לאַקיי איז געווען אַ טייל פונ'ם נידערטרעכטיגען פּלאַן, אין וועלכען מאַריאַ האָט נישט געקאָנט האָבען קיין אַנטייל.

פון וואַנען האָט זי געקאָנט די טרייגאַטס?

לאַמערספּילד האָט איהם פריהער געהאַט דערקלעהרט, זיי האָבען זי געבראַכט פון דרום־אַמעריקאַ.

וועגען דעם האָב איך, אייגענטליך, אויך אַזוי געטראַכט.

איך האָב זיך פּלוצים דערמאָנט אין מאַריאַ'ס אויסדרוק „דער סאַטיר פון קולעבראַ", און עס האָט מיך פערדראָסען, וואָס כ'האָב נישט בעוויזען נאָכצוזעהן אין דער קאַרטע, וואו עס געפינט זיך דאָס אָרט.

טרייגאַט איז אין משך פון עטליכע יאָהר געווען בעזונדער אין באָליוויען, און ס'איז נישט געווען אויסגעשלאָסען, אַז ער האָט געהאַט אַ שטיקעל שייכות מיט מיין אומבעקאַנטער, גאַנץ אומקלאָהרער פערגאַנגענהייט.

אָבער וואָס פאַר אַ שייכות האָט מאָריס מיט דעם אַלעם?

מאַריאַ האָט געגעבען צו פערשטעהן, אַז צו דעם דאָזיגען ליבענסווירדיגען פערשוינדעל בעדאַרף מען נישט האָבען צו פיל צוטרוי...

איהר רמז, נאָטאַנס וואָרענונג אין מיינע אייגענע חשדים האָבען געהאַט אַנ'ענגען צוזאַמענהאַנג. אויב דער דאָזיגער מאָריס איז פּאַקטיש געווען נאָטאַנס אַ געשוועסטער־קינד, טאָ ווי־אַזוי איז ער געווען אַריינגעמישט אין די עסקים פון מאַריאַ'ן מיט איהרע עקזאָטישע פריינד?

צוליב וואָס פאַר אַ סיבה האָט ער אויך זיך געאיילט וואָס שנעלער מיך אַוועקצושפּאַר'ן אויף יענער וועלט?

איך האָב זיך שטאַרק פערטראַכט אין דער רעטעניש.

פּלוצים אָבער זענען מיינע געדאַנקען איבערגעשלאָגען געוואָרען, מחמת איך האָב דערהערט פלינקע שריט.

צו מיר איז שנעל צוגעגאַנגען לאָרד סענגאַט.

— אָט איז ער! איך האָב טאַקי גערעכענט, אַז איך וועל אייך דאָ געפינען, — האָט ער אויסגערופען — קומט מיט מיר אין קאַבינעט.

דעם אמת זאָגענדיג האָב איך זיך מחמת דער בעגעגעניש מיט מאַריאַ'ן, איינגאַנצען פערגעסען וועגען דער אָפּגעשמועסטער צוזאַמענטרעפעניש.

עס איז אַלזאָ, אַרויסגעקומען, זעהר גוט, וואָס ער אַליין האָט מיך געפונען, אַנישט וואָלט איך נישט בעקאָנט אויסטייטשען מיין אָנוועזענהייט.

איך בין איהם שווייגענדיג נאָכגעגאַנגען אין דער טיף פון דער אָראַנזשעריע, דורכ'ן ברייטען האַלב־טונקעלען קאָרידאָר אין דעם „אַרבייטס־קאַבינעט" אַריין.

אויסגעזעהן האָט דאָס צימער, ווי ער האָט, אייגענטליך, געדאַרפט אויסזעהן: אַ חוץ דעם שרייב־טיש האָט גאָרנישט עדות געזאָגט וועגען דער „געשעפטסמעסיגקייט" אָדער עסקים פון דעם בעלעבאָס. דאָ זענען געשטאַנען ווייכע מורח־קאַנאַפּעס, הונדערטער אַלטערטימליכע קליינינקייטען; אויף די ווענט זענען געהאָנגען לייכטזיניגע בילדלעך, און אין אַ ווינקעל זענען געלעגען אין אַנ'אומאָרדנונג פערשידענע יאַגד־מכשירים.

לאָרד סענגאַט האָט פּאַרזיכטיג פערשלאָסען די טיר.

דערנאָך, זאָגענדיג, אַז „אויסטרינקען אַ גלעזעל קאָן קיינמאָל נישט פערשאַטען", האָט ער אַרויסגענומען פון בופ־שראַנק וויסקי מיט סאָדע־וואַסער און אָנגעגאָסען צוויי גלעזער.

— איך קאָן זיך איצט נישט בעגעהן אָהן דעם, — האָט ער אויסגערופען אָראָפּשלינגענדיג דאָס ביסעל משקה — זאָל זיך מיר מאַכען נאָך אַזאַ וואָך, נאַטאַן, און איך ווער משוגע!.. ווילט איהר רויכערען?

(פאָרטזעצונג קומט)

פון געבעקס זענען פרויען צופרידען,
געשמאַק, נאַהרהאַפט און דערצו נאָך ביליג,
ווי זיי זענען איינגענהענדיג געוואָרען צוגעריכט.
זאָלען אונבעדינגט אַלע פרויען פרובען.

באַקין — אָדער געזונדהייטס-געבעקס

צוגאַבען; 100 גראַם פוטער, 100 גראַם צוקער, 4 אייער, 250 גראַם ווייצען-מעהל, אַ פעקעל באַק-פראָשעק פון ד"ר עטקער, 4 לעפעל מעהל, געלע אויבערהויט פון אַ האַלבע ציטרין, אָדער אַ האַלב פלעשעלע ד"ר עטקער'ס ציטרינאָווע באַק-אייל

צוריכטונג: פוטער, צוקער און אַ געלבעל. מען מישט ביז ס'ווערט אַ פיאַנע, צוגעבענדיג צו ביסלעך דורכגעזופט מעהל, געמישט מיט באַקין און מ'גיסט צו מילך. אַם ענדע ווערט צוגעגעבען צום געבעקס אַ ווייסעל געקלאַפט אויף פיאַנע, צוגאַבען, און מ'פילט אויס מיט טייג די פאָרם אויסגעשמירט מיט פוטער. דעם קוכען דאַרף מען באַקען 45 מינוט. דאָס דאָזיגע געבעקס איז זעהר נאַהרהאַפט, זאָגאַר פאַר קינדער און קראַנקע און זיי ענטהאַלטען אַלע נאַהרונגס-סובסטאַנצען, וואָס זענען אַזוי נויטיג פאַר'ן אָרגאַניזם. צולאָזענדיג אַ שטיקעל פון דעם קוכען אין וואַרמע מילך, בעקומען מיר אַן אויסגעצייכענטע נאַהרונג פאַר קינדער. דאָס געבעקס קען מען נאָכ'ן אויסנעהמען פון דער פאָן דערלאַנגען צום טיש אַלס וואַרם בודין מיט אַ וויין-פיאַנע. די אויביגע פאָרשריפט איז געוואָרען אויסגענומען פון מיין רייך אילוסטרירט „ביכעלע מיט פאָרשריפטען" אויסגאַבע F, וואָס גיט אויך גלייכצייטיג גענויע איינצעלהייטען וועגען באַק- און קאָך-אפּאַראַט "Podziw Kuchni". דאָס ביכעל קען מען בעקומען אין יעדען קאָלאָניאַל-געוועלב צום פרייז פון 40 גר. אָדער געגען צושיקען פאָסט-מאַרקען גלייך פון דער פירמע.

Dr. August Oetker, Oliwa

Ciechocinek

REICHENBERG פענסיאָנאַט דער לאַניעהריגער בעוואוסטער

מאַכט דערמיט בעקאַנט די ג. ה. געסט, אַז פון 14. מאַי איז געעפענט געוואָרען

2 פענסיאָנאַטען 2

1) אין דער ווילע „Aleksandrja" 2) אין דער ווילע „Belweder"
די צימערן זענען פריש רעמאָנטירט און קאָמפאָרטאָווע איינגעריכטעט.

קלוב פון יודישען פרויען-פערבאנד „ו.י.ז.א."

אַל. קאָשטשושקי 21

היינט, מיטוואָך, דעם 15-טען מאַי וועט אויפ'ן וועכענטליכען טפה-אָוונט האַלטען אַ רעפעראַט

ד"ר י. פרענקעל

א. ד. ט.: „בעריכט פון בוך פון פר. אדא פישמאַן וועגען אַרבייטער-בעוועגונג צווישען יוד. פרויען אין פאַלעסטינא"
איינגאַנג פאַר מיטגלידערינס און אַריינגעפיהרטע געסט — פריי. 7265

Dr. med.
L. Pikielny
אורלאָג
ספעציעל ארצט פאַר נירי
בלאַזן-און האַרן - קראַנק
NAWROT 8
tel. 19-90
עמפפאַנגט פון 4—7 אָוו.
נעמט אויך אָן אין דער לעטשניצע „Zdrowie"
נאַוראָמיעסקאַ 3 פון $12^1/_2$
ביז 2 אַזייגער נאָכמ

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11.
טעל 34-72
נעמט אָן פון 6—8 אָוונד.

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאהן-כירורג
דזיאַסלע-, קין-, גיטען-
און צאַנג-קראַנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od $1^1/_2$—5 po pol. 4664

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.
בושעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	$4^1/_2$—$3^1/_2$
ד"ר סערשנער קינדער-קראַנקה.	$4^1/_2$-3 11-9
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—12
ד"ר לובימש הויט און געשלעכט-קר.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר שמירגעלד נערווען און גמיטגע קר.	2—1
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	3—2
ד"ר בערגמאַן פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכאָ-טעראַפיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א.א. ווי פעקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-באַשטראַהל. איינשפריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּערעצ. אויף פערלאַנג וויזיטען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פלעגמע און בלוט

אימפפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאָזשינסקי סטאָראָפּאָלסקא
צאָהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צייהן, קאָראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג חנומאָ.

אַ אויבסט-גאָרטען צו פערפאַכטען.

צו מעלדען זיך: פיעטריקאָווער 40 צו ה' הערמאַן
פון 10 ביז 12 אַ זייגער בייטאָג. 7257

השבת אבדה.

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ פּראָטעסטירטער וועקסעל אויף 200 זל. צאָהלבאַר דעם 25-טען אַפּריל 1929. אויסשטעלער טוגענטאַל און גאָלדמאַן, לובלין, אָרדרע ל. גוטערמאַן, זשיראַנטען: בוקאָווסקי און פעלטאַ לאָדז, פ. ווײַנבערג און געבר. זייבערט. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אומגילטיג. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען צו געבר. זייבערט, פיעטריקאָווער 175. 7249

AGENTA

branży manufaktury baw. damskiej, dobrze zaprowadzonego wśród klijenteli miejscowej

poszukuje hurtownia

towarów włókieniczych.

Oferty sub „M. G." do admin. nin. pisma. 7245

---

2 צימער און קוך

מיט אַלע בעקוועמליכקייטען, עווענטועל 4 צימער און קוך מיט בעקוועמליכקייטען;
איז פון זאָפאָרט צו פערמיטען.
צו ערפאַהרען ביי ווײַנקראַנק, נאָוואָמיעסקאַ 27, אָדער קאָנסטאַנטינער 8.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָוונד
עזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

LEKARZ DENTYSTA צאהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08.
זיילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע צייהן- און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, הייליכט-בעשטראַהלונג, ספעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע צייהן.
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

שפּאָרט-געלען

קויפט
שירמס, שטעקענס
נור אין דער ווערקשטעל

ס. פיינגענבוים, נאָרוטאָווישטשאַ 19
ווייל איהר קענט דאָרט קויפען מיט
25% ביליגער.
וואַכטונג! ס'ווערען אָנגעבאָטען אַלערליי רעפּאַראַטורען אין דעקען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה,
און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער.
קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אוראָ-
לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער
הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. N. TRACHTENHERC

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
נאַרוטאָוויטשאַ 11, טעל. 33-16
נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

„לינת הצדק" אין לאָדז

צעגעלניאַנאַ 53, טעל. 15-11.

אמבולאַטאָריום

פאַר דער אונפערמעגליכער בעפעלקערונג פון דער שטאָט לאָדז.
טעטיג פון 9 אַ זייגער פריה ביז 7 אין אָוונד.
ערטיילונג פון ערצטליכער הילף פון אַלע ספעציאַליטעטען:
קראַנקהייטען:
אינערליכע, האַרץ און לונגען, נערווען, אויגען, כירורגישע, פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע, אויערן, נאָז, האַלז, הויט און וועגערישע, דענטיסטיק.
אינטערזוכונג פון אַלערליי אַנאַליזען. הייל-גאַביגעט אויף אַ פיזיקאַלישען אופן: קוואַרץ לאַמפּ, דיאַטערמיע, סאָלליוקס, עלעקטרישע בעדער א. ז. וו.

אָפּטיילונג פאַר וויזיטען ביים דאָקטאָר אין שטוב	2 זל.
יזיט פון דאָקטאָר ביים קראַנקען	3,50 „
בעשטראַהלונג מיט אַ קוואַרץ-לאַמפּ	1 „

דענטיסטישע בעהאַנדלונג אומזיסט.
גענויע אינפאָרמאַציעס ערטיילט דער סעקרעטאַריאַט.

דינסטאָג, פ' בהר, 22-טען מאַי ד. י. 4 נאָכמיטאָג קומט פאַר די

יעהרליכע אלגעמיינע פערזאַמלונג

פון „חברה הכנסת כלה" יג"ק אין לאָקאַל פון ר' מאיר יאַסקאָוויטש, פיעטריקאָווער 33, מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואַהלען פון אַ פאָרזיצענדער; 3) קאַסע און טעטיגקייטס-בעריכט; 4) בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1929; 5) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג מיט אַ רעוויזיאָנס-קאָמיסיע; 6) פרייע פאָרשלאָגען. **בעמערקונג:** ביי נישט גענוגענדע צאָהל מיטגלידער קומט פאַר די זעלבע פערזאַמלונג אַ שעה שפּעטער ד. ה. 5 נאָכמ. ביי יעדע צאָהל מיטגלידער.

Dr. med. A. Uryson

אינערליכע קראַנקהייטען
ספעציעל מאַגען, דאַרם און לעבער-קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85
נעמט אָן פון 3 ביז 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג

Dr. med. RACHELA LEWI

ספעצ. קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע „Vita" (פּעטריקאָווער 45, טעל. 47-44) פון 3 ביז האַלב 5 נ"מ

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאַנער הויט און געשל. א בט קר.	10.—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין- אויגען-קראַנקהייטען פאָלאַק	2—1 8—7
ד"ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאָפּיערני פרויען און געבורטס-הילף	$11^1/_2$-1 6-5
ד"ר קאָנטאָר כירורגישע-קראַנקהיים.	5-4 זונ. 1—2
ד"ר ווײַנבערג אינ. האַרץ לונגען-קר.	12—1, 6—7
ד"ר כמועל רענטגען	12—10 6—4
א. גראַדזענטשיק צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראַזעס צאָהן-אַרצט	9—2

אַחן-מגנרדהמלגנג, בעליצמונגען, קאָראָנען, מאָסטען א.א.וו.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען-אינסטיטוט
האַלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגענשטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אימפפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.
ערצט.-קאָסמעטיש. גאַבינעט
פּרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד

אַ צימער

אויף אַ פּראָצאַוניע
אויך צום שלאָפען פאַר
2 פּערזאָן אָפּצולאָזען
ערפאַהרען גדאַנסקאַ 22
אין לאָדען ביי מידלאַרוש.

שדכנים

מיט בעקאַנטשאַפט אין רייכע און אינטעליגענטע ספערען אין גרעסערע שטעט ווערען געבעטען אויפצוגעבען זייערע אַדרעסען אין דער אַדמינ. נ. פּאָלקסב. פאַר „A.B."

ציעכאָצינעק

ד"ר מעד. י. פּישמאַן
וואַרשאַ, טוואַרדאַ 21
נעמט אָן אין דער ווילע
„קאָשצושקאַ"
(גענענאָובער די בעדער 2).

טויזענטער

קראַנקע אויף מאָגען-קאַטאַר, אויפבלאָזונגען, קורטשען, ווייטאָגען, אומפערדייליכקייט, אַפּעטיטלאָזיגקייט, אַלגעמיינע אָפּשוואַכונג, האָבען צוריקגעווינען דאָס געזונד, בענוצענדיג קרייטעכצער פון דעם בעריהמטען אויף דער גאַנצער וועלט ד"ר דיטעל, פּראָפעסאָר פון יאַגעלאָנסקי אוניווערזיטעט. פאָדערט די אומזיסטע בעדערענדע בראָשורע. אַדרעס:
LISZKI-APTEKA

עס ווערט געברויכט
אַ קוואַליפיצירטער
אַבפּרעסער
ביי ראַפּוך
19. זאַוואַדזקאַ 19.

קאַליגראַף ל. בערמאַן

(דער יונגער) וואוינט אויף זאַוואַדזקאַ 1.19-ער שטאָק, און לערנט אויס שעהן און שנעל שרייבען.

Dr. ADAM
GROSGLIK

Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט- און וועגערישע קראַנקה רענטגען און ליכטהייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד

ס'ווערען געזוכט מעדלעך

אין עלטער פון 14—15 י. צו אַ לייכטע אַרבייט און בעגען באַלדיגע צאָהלונג. צו ערפאַהרען ביים צייטונגס-פערקויפער גאָלדבערג, פּיעטריקאָווער 21.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4 „
פאַר אַ מיליטעטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך.
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21;
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.